

The Mo

A collect

By

د بلا سیوری

لیکواله: نسیمه باري

د بلا سیوری

(لنډې کیسې)

لیکواله: نسیمه باري
Ketabton.com

ه، پلاستيکي
تکو گامونو د
رباندي برابر
او د ختگرانو
چي د سړي به
ه جگه او توره
گناه انسان د

لنه - کندهار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د بلا سیوری

(لنډي کیسې)

لیکواله: نسیمه باري

د کتاب ځانگړنې:

- د کتاب نوم: د بلا سیوری
- لیکواله: نسیمه باري
- د لیکوالي ایمیل پته: nasima.helmand@gmail.com
- کمپوز: نسیمه باري
- پروف کتل: خلیل احمد څارن
- د کتاب ډیزاین او ترتیب: رضا پارسا
- د پښتۍ ډیزاین: غفار کاکړ
- د چاپ کال: ۱۳۹۶ هـ ش
- خپرندوی: میوند خپرندویه ټولنه – کندهار

د کتاب د چاپ او خپرولو حقوق له لیکوالي او خپرندویه ټولنې سره خوندي دي.

ډالۍ:

دا کتاب هغه چاته ډالۍ کوم چي ماته يې د ښه نيت او مهربانۍ له مخي ادبي الف و با راښوولې، بيا يې لاسنيولې ادبي ډگر ته راوستلې او په دې ډگر کي يې په عملي ډول کيسې ليکل راښوولي دي.

دا استاد که څه هم د زړه له کومي راباندي گران دی او د تل لپاره به يې ځان د احسان پوروړې بولمه، خو په پښتني ټولنه کي د خپلو استادانو درناوی کول هم د ځينو خلکو له نظره لکه خوب ښه او بد دواړه تعبيرونه درلودای سي، نو له دې امله د خپل دې مهربان او درانه استاد نوم نه سم يادولای.

(نسيمه باري)

فهرست

- ۱: د ليکوالي يادښت ۷
- ۲: د اوښکو امېل ۱۷
- ۳: تور زړه ۲۳
- ۴: د بلا سيوری ۲۷
- ۵: د پېريانو کلا ۳۳
- ۶: د پرديو په انگړ کي اختر نسته ۴۱
- ۷: دا لاسنوی به دي تر مرگه يادومه ۴۷
- ۸: قوماندانه توپری ۵۵
- ۹: قاتله هم زه او مقتوله هم زه ۶۳
- ۱۰: زندی سوي هيلي ۷۱
- ۱۱: تور لاسونه ۷۵
- ۱۲: د پردې ترشا ۸۵
- ۱۳: د پيسو نشه ۸۹
- ۱۴: د رڼاگانو غلا ۹۵
- ۱۵: ميراث مړی ۱۰۱
- ۱۶: د پورني درناوی ۱۰۷

د دې کتاب لیکل هم یوه کیسه لري

د لیکوالي یادښت:

زه ډېره کوچنۍ ومه چې له نکلونو سره مې جوړه وه، په تېره بیا د پېریانو، د بوانو او حیواناتو نکلونه مې ډېر خوښېدل. مور به مې تل نکلونه راته کول، ما هغه وخت داسې فکر کاوه چې ټول نکلونه رښتیا دي، خو کله چې په ښو او بدو پوه سومه، نو ټول نکلونه مې رښتیا نه بلل او خوند یې نه راکاوه، بیا مې د لنډو کیسو لوستلو ته مخه کړه. څرنگه چې ما په پاکستان کې په اردو ژبه تعلیم کړی و، نو دا ژبه راته آسانه وه. که چا به په اردو ژبه کې د یوه کیسه لیکوال صفت وکړ، نو ما به یې خامخا کتابونه پیدا کول.

کله چې بیرته افغانستان ته راغلم، نو د اردو پر ځای مې د پښتو لنډو کیسو لوستل پیل کړل، پر دې سربېره به مې د راډیوگانو او ټلويزيوني ادبي خپروني هم تعقیبولې. په دې ادبي پروگرامونو کې به لنډې کیسې، ناولونه او شعرونه خپرېدل. دغه ډول به یې له شاعرانو او لیکوالانو سره هم پر بېلابېلو ادبي او هنري موضوعاتو مرکې خپرولې. څه موده وروسته په هلمند ولایت کې بښت راډیو د مقالو لیکلو یوه سیالي اعلان کړه چې ما هم خپله یوه مقاله ورواستوله.

دا یوه تحقیقاتي مقاله وه چې (په اسلام او عصري ژوند کې د سولې ارزښت) نومېده. که څه هم دا زما لومړۍ مقاله وه، خو بیا هم له نېکه مرغه دوهم مقام یې وگاټه او ما ته یې یو

گلکسي موبایل په جایزه کې راکړ.

زه په دې جایزه ډېره خوشاله سوم، کله چې مې مور ته کیسه وکړه، نو هغه هم ډېره خوشاله سوه، آن دا چې له ډېرې خوشالیه یې په سترگو کې اوبښکي وځلېدې. دا جایزه په ادبي ډگر کې زما لومړۍ لاسته راوړنه وه.

تر دې وروسته ما پر ځان باور پیدا کړ او فکر مې وکړ چې دا دی ښه مقاله خو مې ولیکله، خو که ډېر زیار وباسم کېدای سي چې کتاب هم ولیکلای سم. څرنگه چې له پخوا څخه مې له ادبي لیکنو په تېره بیا کیسو سره ډېره جوړه وه، نو نوري تحقیقاتي مقالې مې و نه لیکلې، بلکې دا مې لازمه وگڼله چې د لیکلو پر ځای مطالعې ته دوام ورکړم، هغه و چې په بېلابېلو پښتو ویب سایتونو، مجلو او اخبارونو کې مې د کیسو مطالعه کولو ته ملا وتړله.

یوه ورځ له کابل څخه یوه مشر لیکوال زنگ راوواوه. ویل په کابل کې د یوې نادولتي ادارې له خوا د کیسه لیکنې په اړه پنځه ورځنۍ ورکشاپ جوړېږي چې یوازي د خويندو لپاره دی. یو چا ستاسې نمبر راکړ، ویل دا هم لیکواله ده، نو که تاسې غواړئ چې په دې ورکشاپ کې برخه واخلي، خپل ژوندلیک او یوه لنډه کیسه مو د بېلگې په توگه راواستوئ. ما هم دغسې وکړه، خپل ژوندلیک او یوه کیسه مې ورواستوله. نه پوهېږم چې کیسه به ښه وه کنه نه، خو دوی ما ته وویل چې ډېره ښه کیسه دي لیکلې ده. ته کولای سې چې په دې ورکشاپ کې برخه واخلي. کله چې د ورکشاپ وخت رانژدې سو، نو ما ته یو ضروري کار پیدا سو، و مې نه سوای کولای چې د ورکشاپ لپاره کابل ته ولاړه سم. استاد ته مې په تیلیفون

د ليکوالي يادښت / ۹

کي وويل چي د يوه داسي طلايي چانس بايللو له امله ډېره خواشينې يم، ځکه له ډېره وخته مي دا ارمان درلود چي يو څوک د کيسو ليکلو په برخه کي مرسته راسره وکړي. استاد راته وويل چي تر اوسه دي څومره کيسې ليکلي او په دې برخه کي څومره تجربه لري؟ ما ورته وويل چي زه له کيسو لوستلو سره ډېره مينه لرم، ډېري کيسې مي مطالعه کړي دي، خو دا مي لومړۍ کيسه ده چي خپله يې ليکم. استاد په دې خبره ډېر خوشاله سو، ويل زه چي ستا لومړۍ کيسې ته گورم، نو باور لرم چي ته د کيسو ليکلو استعداد لري، که کوم کيسه ليکوال مرسته درسره وکړي ډېره ښه کيسه ليکواله به درڅخه جوړه سې، بيا يې ژمنه راسره وکړه چي زه په کيسه ليکلو کي مرسته درسره کوم.

همدا مهربان استاد و چي زما لاسنيوی يې وکړ او زه يې عملا د کيسو ليکلو ډگر ته راوستلم. استاد مشوره راکړه چي تا په اردو ژبه کي تعليم کړۍ او مطالعه دي هم تر ډېره حده په اردو ژبه کي کړې ده، نو ښه به دا وي چي لومړۍ له اردو ژبي څخه ځيني کيسې پښتو ته راوژباړې، وروسته کولای سې چي خپله هم کيسې وليکې. هغه و چي ما هم د استاد له مشورې سره سم يو وار بيا د اردو ژبي کيسو ته مخه کړه. ډېري کيسې مي ولوستې، خو د ژباړي لپاره مي يوازي هغه کيسې غوره کړې چي د پښتنو له ژوند او چاپېريال سره يې اړخ لگاوه.

لومړۍ کيسه چي ما له اردو ژبي څخه پښتو ته راوژباړله هغه د عمار مسعود کيسه وه چي سرليک يې و: (شين د ميني رنگ دی). کله چي مي کيسه وژباړله او بيا مي له ځانه سره

ولوستله، نو خدا راغله. حیرانه سوم چي دا خو په اردو ژبه کي ښه کیسه وه، په پښتو کي څه شي ځني جوړه سوه، زه خپله نه ورباندي پوهېدمه چي څه مي ليکلي دي. کله چي مي استاد ته واستوله، نو هغه راته وويل چي افرين ډېره ښه کیسه دي انتخاب کړې ده، د انتخاب په اړه يې مبارکي راته وويله، خو زیاته يې کړه چي ژبه يې کار غواړي. د کیسې د ژبې په اړه يې په ډېر تفصیل سره په ایمیل کي معلومات راواستول، بیا يې راته وويل چي که وخت لرې، نو زما د لارښوونو په رڼا کي همدا کیسه بیرته له سره وژباړه. ما هم ورسره ومنله، کیسه مي له سره وژباړله او استاد ته مي واستوله. همدا یوه کیسه مي درې څلور واره وژباړله او استاد ته مي واستوله. ده به هر وار نوي لارښووني راته کولې، بالاخره استاد راته وويل چي اوس نو کیسه سمه او خپرېدو ته چمتو ده.

کله چي کیسه په یوه ویب سایټ کي خپره سوه او بیا ما هم پر خپله فیسبوک پاڼه خپره کړه، نو خورا ډېرو خلکو وستایله. تر دې وروسته چي به مي هره کیسه د ژباړي لپاره لازمه وگڼله، نو استاد ته به مي يې موضوع او لنډيز وایه. استاد به لومړی نه راته ويل چي دا کیسه مه ژباړه، خو کله چي به ما وژباړله او ده ته به مي ورواستوله، نو بیا به يې راته ويل چي دا کیسه په ژباړه نه ارزي او دلایل به يې هم راته وويل. ما به ورته وويل چي استاده لومړی به دي راته ويلي وای چي دا کیسه په ژباړه نه ارزي، ده به په خدا راغبرگه کړه: زما هدف ستا شهرت نه، بلکي په کیسه لیکنه کي ستا روزل دي او دروزلو لپاره تمرین ډېر ضروري دی. خیر دی

د ليکوالي يادښت / ۱۱

که دا کیسه د خپرېدو وړ نه ده، خو د دې کیسې ژباړې دا گټه درته وکړه چې یو خوي د یوې کمزوري کیسې خصوصیات وپېژندل او بل دي تمرین وکړ.

په همدې ډول مي لسگونه کیسې وژباړلې. هره کیسه مي خوځو واره وژباړله. که څه هم زما ژباړل سوې کیسه به د ژبې له پلوه د خپرېدو وړ نه وې، خو استاد به ډېر زیار ورسره گاله. ما ته به یې مشوره راکوله چې د دې کیسې نوم او یا یې د کرکټر نوم وربدل کړه، هدف یې دا و چې کیسه زموږ په ټولنه کې واقعي او طبیعي معلومه سي. په دې ډول ځینې کیسې د پښتني ټولنې له دود او چاپېریال سره داسې وسکښتل سوې چې تا به ویل پښتانه لیکوال لیکلي دي.

کله چې مي یو کال د ژباړې تمرین وکړ او استاد پوه سو چې زه اوس له کیسو سره اشنا سوې یمه، نو راته وېې ویل چې اوس نو خپله یوه ماته او گوډه کیسه ولیکه. هغه و چې ما هم د ژباړې پر ځای خپله کیسه لیکنه پیل کړه. اکثره به مي هغه کیسې لیکلې چې زما د ژوند خاطرې به وې او یا به مي له مور او پلار او دوستانو څخه اورېدلي وې. تر ژباړه د خپلو کیسو لیکل ډېر گران کار و. داسې وخت هم راغلی چې یوه کیسه زما او استاد تر منځ د ایمیل له لارې لس واره هم تبادله سوې ده.

کله چې استاد پوه سو چې زه اوس له لنډې کیسې سره ناڅه اشنا سوې یمه، نو د لنډې کیسې د تیورۍ په اړه یې ځینې کتابونه راولېږل. ما هغه کتابونه که څه هم په ځیر سره ولوستل، خو تر اوسه پوري هم د لنډې کیسې له تیورۍ سره بلده نه یمه.

زه فکر کوم چي ادب او ادبپوهنه بيخي جلا کارونه دي. زما غوندي خلک چي ليکوالي يې نوې پيل کړې وي دواړه کارونه نه سي کولای. ادبپوهنه د استادانو او تکړه ليکوالو کار دی. داسي لږ خلک به وي چي هم ادیبان او هم ادبپوهان وي. که يو څوک په ادب او ادبپوهنه دواړو کي لاس ولري، نو بيا به يې هم يوه پله سپکه وي، خو زه په ډاگه وایم چي زه د لنډي کيسې په تيوری نه پوهېږم، اصلاً باور نه لرم چي يوه لنډه کيسه دي په سلو کي سل پر تيوری برابره وليکل سي. ما هغه وخت خپل استاد ته هم وويل چي زه د لنډي کيسې په تيوری پوه نه سوم، خو بيا مي هم د تيوری په برخه کي ځيني خبري زده کړې.

زه اوس فکر کوم چي له لنډي کيسې سره څه ناڅه اشنا سوي يم، دا توان لرم چي د خپلي ټولني غوښتني او حساسيتونه په پام کي ونيسم، د کيسې لپاره يوه مناسبه موضوع غوره کړم او بيا کيسه وليکم. زه هيله لرم چي يوه ورځ به زه په يوازي ځان داسي کيسې وليکم چي زما استاد به گړدسره خبر نه وي او زما کيسې به خوښي کړي، خو د کيسې د ژبي په برخه کي به بيا هم د استاد مرستي ته اړتيا ولرم. که زه په کيسه ليکلو کي هر څومره پرمختگ وکړم، نو دا به د استاد د پېرزوينو او عالمانه لارښوونو برکت وي.

ما ته د کيسو ژباړلو او ليکلو په بهير کي دوه اړخونه ډېر ستونزمن ول. يو د موضوع غوره کول او بل هم د کيسې ژبه. ځيني موضوعات ډېر شاربل سوي او سولېدلي ول. يوازي په پښتو ژبه کي نه، بلکي په ټولو ژبو کي ډېرې کيسې ورباندي ليکل سوي او آن دا چي فيلمونه ورباندي جوړ سوي ول. زما

د ليکوالي يادښت / ۱۳

په اند داسي موضوعات نور په دې نه ارزي چي سپړي دي يې بيا راپورته کړي. ځيني نور موضوعات بيا داسي دي چي ډېر ضروري دي، خو خلک حساسيت ورسره لري. ما هم په ژباړه کي او هم په خپلو ليکل سويو کيسو کي دا ډول موضوعات را اخیستي دي. پر دې ډول موضوعاتو کيسې ليکل ډېر ضروري کار دی. زما په اند دا موضوعات زموږ د ټولني ناروغيو ته ورته دي. که موږ يې له ډاکټر څخه پټ کړو او په ويلو يې وشرمېږو، نو علاج يې هم نه سي کېدای. که غواړو چي په ټولنه کي ځيني ناوړه دودونه له منځه يوسو، نو بايد لومړی يې خلکو ته ناوړه پايلي وروښيو او ويې غندو، په دې ډول به د ټولني پام ورواوړي او کرکه به ځني وکړي. زما په اند د ناوړو کارونو په اړه په خلکو کي کرکه خپرول د کيسې له مهمو هدفونو څخه گڼل کېږي. زه دا منم چي دا ډول موضوعات مطرح کول د عامو خلکو حساسيتونه راپاروي، خو په دې حساسيتونو کي ديني، اجتماعي او ادبي منطق نسته. د علم پر وړاندي د جهالت هره جبهه چي منطق و نه لري، تر ډېره وخته پوري مقاومت نه سي کولای. يو وخت تقريباً ټول بشريت باور درلود چي ځمکه د غوايي پر ښکر ولاړه ده، خو نن خلک هغسي باور نه لري، ځکه چي د دې خبري لپاره علمي منطق نه لري. د دې ډول حساسيتونو يو لامل دا دی چي زموږ د لوستونکو ادبي سويه ټيټه ده او بل دا چي دا موضوعات نوي دي. له نويو موضوعاتو سره په ټوله نړۍ کي په لومړي سر کي خلک حساسيت ښيي، خو وروسته سوکه سوکه ورسره اشنا کېږي. که څه هم دا ډول موضوعات راپورته کول به لومړی د ناخبره

او غير مسلڪي خلڪو حساسيتونه راو پاروي او ڇيني ناخبره خلڪ به ٻي بد تعبير ڪري، خو زه باور لرم چي وروسته به مور په دې برخه کي ڊپر پلويان ولرو او خلڪ به دا ڊول موضوعات ڊپر خوبس ڪري. مور په خپل فرهنگ کي ڇيني موضوعات غيرت بولو، خو هغه په حقيقت بشري جنايتونه دي او بشري جنايتونه د غيرت په نوم منل او يا د هغه په اڀه پته خوله پاته ڪېدل پر دې دلالت کوي چي ليکوال خپل اصلي رسالت نه دي پېژندلي.

د لنډي کيسې دوهمه گرانه او ستونزمنه برخه ڙبه ده. که څه هم مور له عامو خلڪو څخه د هغوی په ڙبه کيسه او رو، خو په ورته ڙبه کيسه ليکل او يا ڪټ مٽ د عامو خلڪو کيسې ليکل د کيسې هنري ارزښت کموي. همدا ڙبه ده چي يوه کيسه له ادبي کورنۍ څخه باسي او بله کيسه ٻي له ادبي کورنۍ سره تړي. زه په دې برخه کي اوس هم خورا ډبري ستونزي لرم، خو هڅه کوم چي ډبري کيسې مطالعه ڪړم، خپله کيسې وليکم او د خپلو کيسو په اڀه د ليکوالو او کره کتونکو نظرونه واورم.

ما تر دې مهاله د لنډو کيسو دوې مجموعې چمتو کړي چي يوه ٻي ستاسي په لاس کي او بله به هم انشاءالله ډپر ژر چاپ سي. که څه هم ما له اردو څخه د ژباړل سويو کيسو مجموعه مخکي لا چمتو کړې، خو دا مي لازمه وگڼله چي لومړی خپلي ليکل سوي کيسې چاپ او په اڀه ٻي د لوستونکو او کره کتونکو نظرونه واورم.

زه په پای کي له ټولو هغو دوستانو څخه د زړه له کومي مننه کوم چي زه ٻي دې کار ته هڅولي یم، د کتاب متن ٻي ايډيټ

کړی، پروف یې کتلي، پښتۍ یې ډیزاین کړې او دا کتاب یې
چاپ کړی دی. خدای (ج) دي وکړي چي زما کیسې هم
ستاسي هنري تنده ماته کړي او هم مي د پښتو ژبي
حق تر یوه حده پوري ادا کړی وي.

په درنښت

نسیمه باري

۵ / وری / ۱۳۹۶هـ ش

کارته لگن، لښکرگاه، هلمند

د اوشکو امېل

د ملالی، مېړه جانباز نومېده او درې کاله کېده چې له دې سره یې واده کړی و. جانباز په دوبي کې کار کاوه. په کال کې به یو وار کور ته راغی او یوه اوونۍ وروسته به بیرته ولاړ، خو ملالی د جانباز له مسافرۍ او بېلتون سره عادت سوې او خوشاله ښکارېده، نه یې گيله کوله او نه یې په تندي کې د خفگان ښې نښانې لیدل کېدې، په همدې صبر یې د خسر خپلو خواخوږي هم خپله کړې وه، په تېره بیا پر خسر ډېره گرانه وه، خو درې کاله وروسته یې ژوند بدلون وموند او د بخت کاسه یې نسکوره سوه، خواښې یې ورته بلا سوه او ورځ په ورځ یې کرکه ځنې کوله. هره ورځ به یې پېغورونه ورکول، ویل وچه لښته یې، شاړه مخکې یې، نرهدې یې ... د واده دې درې کاله کېږي، خو د کوچني درک دې نسته. ملالی چې به دا پېغورونه واورېدل، نو خپلې خونې ته به یې

منډه کړه، هلته به یې له ځان سره وژړل، نه پوهېده چې څه وکړي او چېرې پناه یوسي، بس همدا اوبښکي وې چې د هغې زړه به یې لږ تش کړ او لږ سکون به یې پیدا کړ، اخیر ژړا د دې یو عادت وگرځېده، وروسته یې همدې غمونو خوبونو ته هم لاره وکړه، په خوب کې به یې هم ژړله، اخیر یې خوب او وینښه سره گډ سول، نه پوهېده چې خوب ویني او که وینښه ده. کله چې به له خوبه راوینښه سوه، نو بالښت به یې په اوبښکو لوند خيشت سوی و. اوس اوبښکي د هغې له غاړې او گړېوان سره تړلي وې، لکه د اوبښکو امېل چې یې په غاړه کې وي.

یوه ورځ یې د کور غولۍ جارو کاوه چې دروازه په زوره وټکېده. د ملالۍ زړه په دربا سو، ویل خدایه فضل وکړې، د ملالۍ خسر دروازې ته ورغی، له یو چا سره یې لنډې خبرې وکړې او بیرته کور ته راوگرځېد. ملالۍ چې ورته وکتل، نو د خسر د مخ بڼه یې الوتې او سترگې یې له اوبښکو ډکې وې. ملالۍ ورمخکې سوه، ویل باباجانه خیریت دی؟ خسر یې ځان ټینگ نه کړای سواى، په چیغو یې پیل وکړ، ویل لوري ملا مي ماته سوه، جانباز زوی مي وخوړ، جانباز خو ځوانیمرگ سو، وایي چې په دوبي کې یې موټر ټکر کړی دی. له دې خبرې سره سم د ملالۍ ځوانښې، لېورونه او د کور نور غړي له خونو راووتل، په یوه شېبه کې کور چیغو او ژړاوو پر سر واخیست.

درې ورځې وروسته یې د جانباز مړی کور ته راوړ، کله چې ملالۍ ورنژدې سوه، نو ځوانښې یې سترگې پر رابره گي کړې، ویل توري پیشې، سوی پلي، سیاه بختي، بدمرغي! لیري سه چې زما زوی ته لاس ور نه وړې، زه له لومړۍ ورځې لا

د اوشکو امېل / ۱۹

پوهېدم چي ته بدمرغه او توره پيشي به زما د گل غوندي نازک زوی وختې. د جنازې او فاتحې په مراسمو کي ملالۍ چا و نه لیده، بس په خپله خونه کي يې له ځان سره ژپله. تر دې وروسته ورځ په ورځ کور ورته سره تېۍ کېده، یو وار يې وغوښته چي د پلار کره ولاړه سي، خو زړه يې نه سوای کولای او بیرته پاته سوه.

څو میاشتي وروسته یوه ورځ ملالۍ په خپله خونه کي په زوره زوره ژپله، خوابښي چي يې ورغله، نو گوري چي ملالۍ د جانباز عکس ته گوري او ورته ژاړي، خوابښي چي يې د جانباز عکس ولید، نو ملالۍ يې تر کوڅۍ ونيوله، ویل توري پيشي، بدمرغي، سوی پلي، زما د گل غوندي نازک زوی دي وخوړ اوس بیا ژاړې هم؟ دا عکس ستا وړ نه دی، راکه عکس. عکس يې ځني واخيست، له خوني ووته او په درب يې د خوني دروازه په ځان پسي وتړله. تر دې وروسته به ملالۍ له خپلي خوني نه وتله، یوازي به هغه وخت وتله چي خوابښي به يې د چوپړ ورته وویل.

یوه ورځ د ملالۍ کوچني لېوره جبار کور ته وریجي او غوښي راوړې. خوابښي يې ملالۍ ته په لوړ اواز وویل: ورسه داشیان پاڅه کړه چي ماښام ته مېلمانه لرو. ملالۍ اوس د خوابښي د هري ورځي د ښکښلو سره عادت سوې وه، نن هم يې له دې چي څه ووايي سمدلاسه پخلنځي ته ولاړه او په خپل کار لگیا سوه.

کله چي ماښام مېلمنو ډوډۍ وخوړه، نو خوابښي يې ملالۍ وروغوښته، ملالۍ سخته وارخطا وه، نه پوهېده چي څه خبره ده؟ په کوټه کي څو مشران خلک ناست ول چي دې

تر اوسه پوري نه وه لیدلي، سلام یې ووايه او د خسر څنگ ته کښېناسته. خسر یې غاړه تازه کړه او په مهربانه لهجه یې وویل: لوري ستا کونډتون موږ هم ځوروي، بس نو د خدای پېښي دي، زموږ او ستاسي قسمت خدای دغسي لیکلی و. کتاب وایي چې د ځوانی ښځې پر کور ناسته ښه نه وي، خدای دي مېړه حق کړی دی، باید اوس نو بل مېړه وکړې، تر څو پوري به همداسي ناسته یې. د ملالۍ زبون وهل سوی و، خبري یې نه سواي کولای، خو یوه سپین ږيري ورته وویل چې لوري ووايه! دا خو ستا د ژوند خبره ده. ملالۍ په رږدېدلي اواز وویل: بابا جان زه بل مېړه نه کوم، بس همدا به مې قسمت و، که تاسي ډوډۍ راکوئ، نو ستاسي سره کښېنم او که تاسي مې نه ساتئ، نو د پلار کره ځم. د خسر تندی یې تر یو سو او په جدي ډول یې وویل: هر څوک یو رواج لري، موږ هم دا رواج لرو چې باید کونډه د خسرگنۍ په خوښه واده وکړي، موږ اوس فیصله کړې ده چې ته باید له جبار سره واده وکړې.

د جبار د نوم په اورېدو سره ملالۍ هېښه پاته سوه، په بنده بنده ژبه یې وویل: څه شي! جبار؟

- هو جبار یادوم، زما زوی

- بابا جان جبار خو د لسو کالو دی او زه؟

- څه پروا لري چې د لسو کالو دی، خدای به یې ځوان کړي. په دې وخت کې د ملالۍ تر خوله یوه لویه چیغه ووته او له دې سره سم یې سده سوه، یو وخت چې په سد کې راغله، نو گوري چې په خپله خونه کې یوازي پرته ده. د کور په غولي کې یې د ځوانۍ دا خبره تر غوږ سوه: دا بدمرغه لا تر خدای

د اوشکو امپل / ۲۱

نه جار پري چي د جبار سره واده کوي، توري پيشي ته بايد پر جبار شکر وکارې، که نه نو تا توره پيشي او سياه بخته څوک څه کوي؟

سبا سهار وختي د ملالی خسر له دباندې څخه کور ته راغی، ويل ايسته سئ مېلمانه راځي. له دې سره سم د مسجد ملا صاحب او دوه نور سپين ږيري د ملالی د خسر خوني ته ننوتل. خسر له خوني راووت او ملالی ته يې په تريو تندي وويل: وکیل دي څوک دی؟ ملالی په چيغو شروع وکړه، خو خسر يې چيغو ته و نه کتل او بيرته د مېلمنو خوني ته ننووت. يوه شېبه وروسته د مېلمنو له خوني څخه د نکاح خطبه او دوعا واور بدل سوه.

جبار يو بدخويه ماشوم و. په لومړۍ شپه يې له ملالی څخه کوڅۍ وشکوله. ملالی به له ناچارۍه ډېر ناز ورکاوه او د هغه هره خبره به يې منله، خو هغه به بيا هم دا پر کوچنۍ خبره وهله، ملالی نه پوهېده چي جبار ولي له دې سره داسي بد چلند کوي؟

ملالی ورځ په ورځ ډنگر بدله، اکثره وخت به ورې تېرې وېده کېده، ويل شى مي خوا ته نه کېږي، وروسته ټوڅی ورته پيدا سو، سږو يې چيغه هاری کاوه. يوه ورځ يې خسر ورته وويل چي لوري ناروغه ښکاري، راځه چي ډاکټر ته دي بوزم، خو دې ځان ناگاره واچاوه، ويل نه باباجانه ډاکټر ته ضرورت نسته، زه ښه يم، بس يوازي لږ زکام يم.

پر ملالی اخير داسي ورځي هم راغلې چي له چوپړ پرته به له خوني نه راوتله. وروسته چي خواښې يې په ناروغۍ خبره سوه د چوپړ يې هم نه ورته ويل، ويل داسي نه وي چي

خسر يې له ناروغۍ څخه خبر سي او ډاکټر ته يې بوزي او يا گاونډيان خبر سي چي دا ناروغه ده.

يوه ورځ يې د کور په غولي کي د خوانبي اواز واورېد چي خپل زوی ته يې ويل: دا خيرن زړوکی دی اور نه اخلي، هيڅ بلانه ده وهلي، ډاکټر ماکټر نه غواړي. بله ورځ يې د کور په غولي کي خوانبي د خپلي لور سره د دې په اړه خبري کولې. خبري ډېرې وې، خو ملالۍ يوازي دا جملې واورېدې: خدای دي يې دانن مړه کړي، ښه دی چي دا نوغی ورک سي، وېر پرېم چي د بل زوی سر مي ونه خوري.

يوه ورځ د ملالۍ خسر جبار ته وويل چي ورسه ملالۍ ډوډۍ ته راوبوله، جبار چي ورغی، نو د خوني دروازه د شا له خوا بنده ده، هر څومره چي يې وټکوله، نو چا نه و خلاصوله. په دې وخت کي يې خوانبې هم راغله، د کړکۍ کړپ سو او د ملالۍ له خوني څخه توره پيشي راووته. خوانبي يې تر کړکۍ خوني ته سر وردننه کړ، ويل اوففف دا څنگه بد بوی دی. دا لټه او بې کاره ښځه خپله خونه هم نه سي پاکولای، ته ورته وگوره په پالنگ کي داسي په درانه خوب ويده ده لکه ټوله ورځ چي يې د کور کارونه کړي وي.

په دې وخت کي يې بيا ور ناري کړې چي دروازه خلاصه کړه، خو چا جواب ور نه کړ. په دې وخت کي يې خسر هم په ښکښلو خوله پوري کړه، له درده سور او شين واوښت، دروازه يې په لغته ووهله چي دوې پلې سوه، له دې سره سم ټول په گډه خوني ته ورننوتل، خو نابېره ټول هيښ ودرېدل، گوري چي ملالۍ مخکي لا مړه سوې او پيشي يې پزه ځني خوړلي ده.

ټور زړه

کله چې زرغونه لږ پېغلوټې سوه، نو د هغې مشر ورور کمال يې له مکتب سره مخالفت وښود، ويل زموږ په خپلوانو او تربورونو کې تر اوسه پورې چا پېغله نجلۍ مکتب ته نه ده استولې، که موږ دا کار وکړو، نو تربورونه به پېغور راکړي او بله خبره دا ده چې مکتب نجوني بې لارې کوي، موږ ولي په لوی لاس خپله د پلرونو او نیکونو خولۍ پر مخکې وغورځوو، خو د زرغونې پلار يې په خوله کې خبره وروچه کړه، ويل زه تر تا د تربورونو او خلکو په رواج ښه پوهېږم او په غیرت کې هم تر تا پاته نه یم. زرغونه زما لور او ما تربیه کړې ده. که د یوې نجلۍ کورنۍ تربیه سمه وي، نو د مکتب لپاره له کوره وتل هېڅ بد اغېز نه ورباندې کوي.

زرغونه په یوولسم ټولگي کې وه چې ناروغه سوه. ورځ په ورځ کمزورې کېده او رنګ يې ټک ژړ و اوښت. اکثره

وخت به یې د نس له درده شکایت کاوه، خو نس یې مور ته نه وربنکاره کاوه. یو څه وخت یې د نس دردونه وگالل، خو نور یې ځان نه سوای ټینګولای، په بستر کې پرېوته او یوه اوونۍ پرله پسې مکتب ته نه ولاړه. په دې وخت کې یې پلار یوه لیرې ځای ته په سفر تللی و. د زرغونې مور کمال ته د هغې د ناروغۍ وویل، کمال د لغاز او کنایې په ډول وویل: ډاکټر ته څه ضرورت دی، پرېږده چې مکتب خلاص کړي، پوهنتون ووايي او ډاکټره سي، بیا به د ځان علاج خپله وکړي، یوازي د ځان علاج خو څه کوي، د ټول کور او کلي په ښه به ورسي. مور چې یې له کمال څخه ناهیلې سوه، نو خپله یې چادري په سر واغوسته او زرغونه یې یوه نژدې کلینیک ته بوتله.

کله چې ډاکټر د زرغونې نس لڅ کړ، نو گوري چې نس یې غټ سوی دی، داسې ښکاري لکه د دریو یا څلورو میاشتو کوچنی چې لري. له دې سره سم د زرغونې د مور ښه والوته، خولې پر راماتي سوې، نژدې وه چې ضعف ورباندې راسي. ډاکټر ویل د ناروغ د امیدواری څوومه میاشت ده؟ په دې وخت کې د زرغونې مور په ژړا سوه، ویل څه شی؟ لور مې کوچنی لري؟ کوچنی له کومه سو؟ دا خو پېغله ده؟ ډاکټر سر وښوراه، ویل موري لږ حوصله وکړه، دا دی معاینات او ټلویزیوني عکس ورته لیکم، وروسته به معلومه سي چې څه خبره ده؟ تر دې وروسته زرغونه او مور یې یوه لابر اتوار ته ولاړې. لابر اتوار والا ورته وویل چې د نتیجې لپاره سبا سهار راسئ.

زرغونه او مور چې یې کور ته راغلې، نو مور یې پر زرغونې

٢٥ / تور زړه

سترگي راغتي کړې، ويل کمال زوی خو مي ښه ويل چي
مکتب نجوني بې لاري کوي، تا خو هغسي زموږ پزه راپرې
کړه، هغسي دي د سپين ږيري پلار شمله ورتپته کړه. تا
څنگه داسي کار کاوه ها؟ تا زموږ د کور عزت ته هيڅ پام
ونه کړ؟ راته ووايه له کوم هلک څخه اميدواره سوې ها؟ له
دې سره سم يې زرغونې ته ور حمله کړه او د سر تر وېښتانو
يې ونيوله. زرغونې په منډه قران شريف راواخيست، ويل زما
دي د خدای په دغه کلام قسم وي که مي له هيچا سره زنا
کړې وي، دومره صبر خو وکړه چي د معياناتو نتيجه معلومه
سي، بيا که دي هره سزا راکوله زه يې منم. په دې وخت کي د
څنگ په کوټه کي د کمال ټوخی واورېدل سو. د زرغونې مور
ژر ژر خپلي اوښکي په پلو پاکي کړې او له کوټې څخه ووته.
د زرغونې مور سهار وختي له خپل لس کلن زوی جميل
سره لابر اتوار او بيا ډاکټر ته ولاړه. ډاکټر چي د معياناتو او
تلويزيوني عکس راپورونه وکتل، ويل د ناروغ په تخمدان
کي تومور پيدا سوی دی.

- څه شی ! تومور؟

- هو تومور

- کوچنی خو به نه لري؟

- نه کوچنی نه لري، بيخي د کوچني خبره نه ده، د تخمدان
تومور يوه غټه دانه ده چي کټ مټ داسي معلومېږي لکه
ښځه چي کوچنی لري.

- الهی شکر چي عزت مو خوندي سو، ښه نو ډاکټر صاحب د
تومور علاج کېدای سي که نه؟

- هو علاج يې کېدای سي، تاسي ناروغ بيرته ماته راولئ، په

دې اړه به وروسته پوره معلومات درکړم. د زرغونې مور په منډه کور ته راغله، په خبره کې یې خوشالي له ورايه ښکارېده، د معایناتو کاغذان یې په لاس کې نیولي او سیده د زرغونې خونې ته ورغله، ویل زرغونې لوري ډاکټر ویل دا نومور دی او علاج یې هم کېدای سي، خو گوري چې زرغونه په وینو لړلې پرته ده او پرنس یې خو ټپونه معلومېږي. مور یې هغه په غېږ کې راپورته کړه، د زرغونې شاوخوا ویني ډنډ ولاړي وې او دا په تکلیف یې سا ایستله. اخلي. د مور یې تر خوله یوه سوې چيغه ووته، ویل لوري مور دي تر تا قربان سي دا څه دروسوه؟ دا کوم ظالم په چرو ووهلې؟ زرغونې په بنده بنده ژبه وویل: کممممم، کمال. په دې وخت کې یې د معایناتو کاغذونو ته مړې سترگې ورواړولې او پر شونډو یې یوه ترخه موسکا ښکاره سوه. همدا یې د ژوند اخيري کتل او موسکا وه، سترگې یې همداسي روڼې پاته سوې.

د بلا سیوری

د شپې تر تور پلو لاندې هیڅ نه ښکارېده، څو میله لیرې لویه لاره تېره سوې وه، کله کله به د موټر رڼا تر سترگو سوه، په دې رڼا کې به د خښتو د بټۍ (کُرې) لوړ لوړ دود کښونه لکه توري بلاوي غوندي ښکاره سول چې توري خولې به یې اسمان ته نیولې وې.

توره کې سر له بالښت څخه راپورته کړ، په وارخطایي یې شاوخوا وکتله، سترگې یې سره ومنلې، سوړ اسوېلې یې وکښ او بیر ته پر ځای اوږد وغځېد. یوه شېبه وروسته بیرته راپورته سو، پر ځای کښېناست، لکه یوه شي ته چې په ځیر سره گوري، لیرې یې په یوه شي کې سترگې وگنډلې، خو نابېره له ځایه ولاړ سو او څنګ ته نژدې بکس یې خلاص کړ، ژر ژر یې خپل څو جوړې کالې یوې کڅوړې ته واچوله. د بکس په کړپ د هغه یو خټکر ملګری راوینس سو، ویل توره کیه څه خبره ده؟

- بس هسي دا خپله غوټه ټولوم
- نو په دا توره شپه كي؟
- هو په همدا توره شپه كي مي په كار سوه
- څنگه دي په كار سوه؟ خيريت خو به وي؟
- هو خيريت دی، کور ته ځم
توره كي له دې خبري سره سم بستره په شا کړه، پلاستيکي
کڅوړه يې په لاس كي ورسره واخيسته او په چټکو گامونو د
سړک خوا ته روان سو. کله چي به د کوم موټر رڼا ورباندي
برابره سوه، نو سيوری به يې د توري بلا غوندي ښکاره سو
او د خټگرانو تر ډگر پوري به راوړسېد. داسي ډاروونکي
سيوری چي د سړي به تراه ځني کېده، لکه رشتيا چي بلا
وي، لسگونه متره جگه او توره بلا چي لوی لوی گامونه اخلي
او همدا اوس د يو بې گناه انسان د وينو څښلو لپاره د هغه
خوا ته ور روانه وي. له دې خبري سره سم د توره كي نور
خټگر ملگري هم له خوبه راوينس سول، يو له بل څخه يې
پوښتني وکړې چي څه پېښه ده؟ توره كي ولي داسي ناڅاپه
کور ته ولاړ؟ دی خو درې ورځي مخکي له کور څخه راغی،
ويل دا وار درې مياشتي تېروم.
توره كي تر دوو شپو مزل وروسته د شپې دوولس بجې خپل
کلي ته ورسېد، غوټه يې په مسجد كي پرېښووله او لکه
غل د شپې په تياره كي خپل کور ته ورواوښت. لومړی د
اور خوني ته ولاړ، تېشه يې راواخيسته او بيا سوکه د خپلي
مېرمني جميلې خوني ته ورننوت. جميلې د تيلي خراغ
پليته کېښته کړې او خپل زوی (زړگی) يې څنگ ته پروت و.
شپږ مياشتنی زړگی د مور پر تي ويده سوی او کوچنی لاس

یې د مور پر سینه ایښی و. توره کي یو وار د زړگي او بیا د جمیلې مخ ته په ځیر سره وکتل، دواړه په درانه خوب ویده ول. سوکه یې زړگی له مور څخه لیري کړ او تېشه یې تر سر واړوله، له دې سره سم آخ سو او د جمیلې له تندي څخه وینو داره وکړه.

دسهار لمر د خړ غره په لمنه کي د خلکو یوه ډله خلک ځلوله. څوک ځوانان، څوک سپین ږيري او څوک بیا په عمر پاخه خلک ول، خو په دوی کي د ځوانانو زریني خولې او لونگی له لیري څخه لمر ته ځلېدلې. څو گامه لیري څو ماشومان ناست ول او کله کله به یې تر خپل منځ سره وڅنډل. یو ځوان د قبر په کیندلو لگیاو، کله چي به کولنگ پر ډبره برابرسو، نو کړپ به یې د غره په لمنه کي ازانگه وکړه.

د قبر څو گامه ها خوا د جمیلې جنازه پرته وه او زرغونه بنارسی ورباندي اواره وه چي کله کله به باد ورپوله. څنگ ته یې ملاصاحب له څو سپین ږيرو سره ناست و، ملا صاحب به یو وار د قبر خوا ته غوږونه څک کړل او بیا به یې څنگ ته ناست سپین ږيري مخاطب کړل: دا بدمرغه توره کی د شپې ناوخته زما کور ته راغی. ویل خوب مي لیده چي زما په باغ کي یو غټ تور خر گرځي، زړه مي راته وایي چي زما ښځه له بل چا سره جوړه ده. ما ورته وویل چي د خوب مانا ایستل د هر چا کار نه دی، پر یوې مسلماني او بې گناه ښځي تور لگول په خپله یوه لویه گناه ده، ته څه ثبوت لرې چي دا به له بل چا سره جوړه وي ها؟ هسي یو شیطاني خوب دي لیدلی دی، پر داسي خوبونو باور مه کوه. توره کي هغه وخت څه و نه ویل او په پټه خوله د کور خوا ته روان سو، ما فکر وکړ چي زما خبره

یې ومنله، خو بس شیطان یې لار ووهله او خپله مېرمن یې په شهادت ورسوله.

د سپین اکا بېري وروځي پور ته سوې او د ملا صاحب په خبرو کي ورولوېد: یاره د شیطان دي کور وران سي، په خلکو یې څه نخرې وکړې. داسي بي بي ښځه یې شهیده کړه چي ټول کلي یې صفت کاوه. بس د صبر او پاک لمنۍ یوه نمونه وه، ټول کور یې په همدې ښځي کور و. توره کی به په میاشتو میاشتو له کوره ورک و، خو دې به د ستنې کار کاوه او په هغه پیسو به یې د کور گوزاره کوله، خو توره کی بدمرغه یې په قدر پوه نه سو او تور یې په پوري کړ. کړپ سو د قبر څنگ ته کولنگ پر خاورو ولوېد، یو چا په لوړ اواز رغ کړه، ویل ملاصاحب راځئ قبر تیار سو. له دې سره سم خلک پر قبر ورغونډ سول، په یوه گړي کي د زرغونې بنارسی مېرمن تر خاورو لاندي سوه.

څو شېبې وروسته هدیره له خلکو خالي سوه، یوازي د جمیلې مور د قبر سرته ناسته وه او اسمان ته یې رډ رډ کتل. یو ساعت وروسته وریځ راغله، باد او دوړي سوې، نری نری باران هم شروع سو، د جمیلې مور د خپل تور پوړني په پېڅکه پر خپل باړ خوړنه اوښکه پاکه کړه او له ځان سره یې دا متل ووايه: ((چي مړه سي مومنان، یا باد وي یا باران)). له دې سره سم له قبر څخه ولاړه سوه، سوکه یې د قبر پر خښته لاس تکیه کړ، ویل زما لور کی پر خدای مي سپارلې یې، زما خو څه په وسه نه ده پوره، خدای دي د ظالمانو مخ تور کړي.

د غره په لمنه کي د باد اواز شپېلکی کاوه، کله کله به یې لکه

د بلا سیوری / ۳۱

لېوه انگولل. په هديره کي باد يوه تشه پلاستيکي کڅوړه
يوې او بلي خوا ته ځغلوله، له يوې او بلي ډبري سره يې
جنگوله. له هديرې څخه څو گامه ليري يوه بوډۍ په نيولو
گامونو د کلي خوا ته روانه وه او سوکه سوکه ليري کېده.

د پېريانو کلا

د کلي په منځ کي د جانو اکا کور له ورايه ښکارېده، ځکه څنگ ته يې يوه تاريخي برجوره کلا وه چي اوس کنډواله سوې او خلکو به د پېريانو کلا بلله. د جانو اکا د کور مخ ته يو خالي ډگر هم و چي په بل سر کي يې د زلمي کوچنۍ دوکان ودان سوې و.

د ژمي موسم و، دباندې سوړ باد چلېده، د جانو اکا مېرمنه زرکه پرله پسې ټوڅېدله، د څراغ تېل هم مخ پر تمامېدو وه، په دې وخت کي جانو اکا هم له خوبه راکښېناست او نسوار يې خولې ته واچوله. زرکي خوله په پلو پاکه کړه او په رېږدېدلي اواز يې وويل: د پهلوي پلاره زه او ته زړه سولو، دا دی زه په سالنډي اخته يم او ته د زړه خوږ لرې، پښه مو د گور پر غاړه ده، خدای خبر چي څومره وخت به لا ژوندي يو، نجونو ته ډېرې مرکې راغلې، خو تا ټولي جواب کړې، که زما

مني نو نجوني به مېړه ته ورکړو، که خدای د زوی خوشالي نه راولیده، د لویو د واده خوشالي خو به ووينو.

جانو اکا د نسوارو ډکه خوله بوڅه کړه، په اور لړوني يې د نغري اور تازه کړ، تر لویو سپینو برېتو لاندې يې شونډې وښورېدې: ته ودرېره چې یو سم سړی پیدا سي، تر اوسه خو چې څومره مرکې راغلي، نو یو يې هم د سړي زوی نه دی، ټول چرسیان او بڼگیان دي. پرون د منډي پلار هم راته وویل چې دوستي راسره وکړه، ویل تر مور ولاکه ښه خلک پیدا کړې، یو هد او ماغزه یو، خپل تر بورونه دي یو. اوس نو ته فکر وکړه، ته او خدای منډی انسان دی؟ چرسو تش ډول ځني جوړ کړی دی او بل نو څومره سپین سترگی هلک دی. یوه ورځ يې راته ویل چې کاکا ته خو زوی نه لرې، هسي هم میراث يې، په ژوندوني لا جايداد مور ته راووبشه. په دې وخت کې د جانو اکا تر خوله سوړ اسوبلی وخوت، ویل ښه يې ویلي دي چې تر بور د تیارې مورې دی، ته او خدای څوک چاته مخامخ داسي وایي؟ دا خبره به مي مرگی هېروي، که ما زوی درلودای نو ولي به اوس هر گیدې داړلای. په دې وخت کې د څراغ ژيړي رڼا ته د جانو اکا په سترگو کې اوبښکي وځلېدې او زرکه بیا ټوخي شنه کړه.

جانو اکا دوې پېغلي لوني درلودې چې یوه پهلوی او بله چمکلی نومېده، خو مور به يې له نازه یوه لویه او بله کوچنۍ ناوکی بلله. دا چې پهلوی او چمکلی ډېري کمالداري، پاک لمني او ښایستې نجوني وې، نو نومونه يې د کلي د ټولو ځوانانو په خولو کې لوېدلې ول.

یوه شپه ناوخته منډی د زلمي دوکان ته ورغی، ځان يې په

د پېريانو کلا / ۳۵

پټو کي نغښتي و، لومړی يې شاوخوا وکتل او بيا سوکه دوکان ته ورننووت، په ټيټ اواز يې له زلمي سره روغبر وکړ، زلمي په حيراني وپوښتل: څه خبره ده، ولي داسي کرار خبري کوي؟

- زلميه ته د فيل په غوږ کي ویده يې، کشکي دا دوکان زما وای، بيا به په هر څه خبر وای
- ولي څه خبره ده؟
- د جانو اکا لوني انډيوال لري
- څه شي! انډيوال لري؟

- هو انډيوال، عجيبه دا ده چي دواړي لوني يې له يوه نفر سره جوړي دي، دا اوس ما يو سړی وليد چي د جانو اکا له کوره راووت، پر مخ يې پټو اچولی و، ومي نه پېژاند چي څوک و؟

په لږ وخت کي دا اواز په ټول کلي کي خپره سوه. دا خبره که څه هم هر کليوال کوله، خو هيچا له نژدې د جانو اکا د لونیو انډيوال نه وليدلې او نه هم چا پېژانده.

يوه شپه ناوخته قومي مشر حاجي سالار د زلمي دوکان ته ورغی، پر خوله يې لاس ونيو، زلمي ته يې ويل کرار خبري کوه، بيا يې وويل چي غواړم د جانو اکا کور وڅارم چي رشتيا سړی ورته راځي که نه؟ تر دې وروسته دواړو لکه ښکاريان د جانو اکا د کور دروازې ته په ځير ځير کتل، څو شېبې وروسته يو سړی د جانو اکا له کوره راووت، شاوخوا يې وکتل او په چټکو گامونو روان سو. حاجي سالار ورپسي منډه کړه، ويل د سپي زويه ودرېره! د سړي دوې پښې خپلي وې او دوې يې نوري پور کړې، په ځغاسته يې پيل وکړ، حاجي

سالار د توپنچې دوه ټکه ورپسې وکړه، خو دواړه خطا سوه او سړی په تیاره کې له سترگو پناه سو. په سبا د حاجي سالار سراچه (حجره) له سپین ږيرو ډکه وه، د چيلم په کورھاري او سپین ږيرو په ټوخي کې خبره چندان نه اورېدل کېده، خو حاجي سالار ولاړ سو او د جرگې گډونوال يې داسې مخاطب کړل: وروڼو نن مې د دې لپاره راغوبستې یاست چې زموږ د ټولو د عزت خبره ده. دا اواز به تاسې ټولو اورېدلې وي چې د جانو اکا کور ته سړی راځي. ما مخکې دا خبره نه منله، ما ويل هسې اواز به وي، خو تېره شپه مې په خپلو سترگو وليدل چې يو سړی د جانو اکا له کوره راووت. په دې کار سره موږ ټولو ته ژیره راواوېسته، ټول کلی بې عزته سو، باید د پښتونولۍ له رواج سره سم د جانو اکا لوني د بدلمنۍ په جرم ووژل سي.

په دې وخت کې ملا صاحب غاړه تازه کړه، ويل په دې اړه هيڅ ثبوت نسته، په تیاره کې يو سړی له کوره راوتلی او معلوم نه دی چې څوک و او څه يې کوله او بل که دا خبره ثابته هم سي، نو نجوني پېغلي دي، په شريعت کې يې مرگ نه دی روا، له شريعت سره سم په درو وهل کېږي. حاجي سالار يې په خوله کې ورولوېد: ملاصاحب ستا خبره سمه ده چې په شريعت کې يې مرگ نه دی روا، خو زموږ په رواج کې يې مرگ روا دی، موږ دا بې غیرتې نه سو منلای.

- خان صاحب زه نه پوهېږم چې په شريعت کې د يو چا مرگ نه وي روا ته يې څنگه وژنې؟ دا خو بې گناه قتل دی

- ملا صاحب داسې ډېر کارونه سته چې په شريعت کې

د پږيانو کلا / ۳۷

روا دي، خو په رواج کي بد بلل کېږي، ته خپله هم تر داسي
رواجونو نه سې تېرېدلای
- لکه څنگه رواج؟

- لکه باد پرې کېدل چي په شريعت کي ناروا کار دی، خو
ټول خلک يې شرم گڼي، موږ هم دا کار شرم گڼو، بايد خامخا
نجوني ووژل سي.

له دې خبري سره سم په حجره کي شور او زوږ پورته سو: هو
بايد خامخا نجوني ووژل سي، دومره بې غيرته نه يو چي مړې
سترگي به ورته گورو، بس دا د جرگې فيصله ده.

جانو اکا کښته کتل او ځمکه يې گروله، لکه ژبه چي يې
گونگۍ سوې وي، خبره يې تر خوله نه وتله، خو پر ځان يې
زور راوست، ولاړ سو او په رېږدېدلي اواز يې وويل: تاسي تر
ما نه اصل ياست اونه غيرتمند، که رشتيا زما لوني خدای مه
کړه بدلمني وای، نو جرگې ته اړتيا نه وه، ما خپله وژلې، خو
زما لوني بې گناه دي او زه پوهېږم چي دا کار زما پر ضد يوه
نقشه ده. که د دې خبري شا ته شیطانت نه وي، نو هغه هلک
څوک دی چي زما له لونیو سره جوړ دی؟ په تاسي کي يې
څوک پېژني؟ ولي بېځايه پر خلکو توروته لگوئ؟

په دې وخت کي د حاجي سالار د صبر کاسه ډکه سوه، له
درده سور او شين واوښت، تر خوله يې ځگونه باد سول او
په لوړ اواز يې وويل: جانو اکا ته خو دومره غيرت نه لرې چي
لوني دي ووژنې، دا دی زه يې خپله وژنم. له دې سره سم يې
څنگ ته پروت کلاشينکوف ورپورته کړ او له حجرې ووت.
څو شېبې وروسته د جانو اکا په کور کي ډزي واورېدل سوې،

له ډزو سره سم د حجرې سپین ږيري د جانو اکا کره ورغلل،
 گوري چي پهلوی او چمکلی په وینو لړلي پر تې دي، مور یې
 ورته ناسته ده او ږږ وړته گوري، لکه په ستوني کي چي یې
 ژړا وچه سوې وي. په دې وخت کي د لکړي کړپ واورېدل
 سو، جانو اکا سوږ پور راواوښت، خلکو نارې کړې چي جانو اکا
 بې سده سو، په خوله کي اوبه ورتوی کړی، کله چي یې اوبه
 ورکړې، نو اوبه یې د خولې تر کونجونو بیرته راتوی سوې.
 یوه سپین ږيري یې پر زړه لاس ورکښېښود، ویل زړه یې
 ولاړ دی، مړ سوی دی.

په سبا د کلي په هدیره کي درې نوي قبرونه زیات سوي ول.
 پر دوو قبرونو زرغونه شالونه اوار ول. منډی د یوه قبر سر
 ته ودرېد، د سگرېتي دود یې هوا ته پوف کړ، په خدا یې پر
 شال لاس تېر کړ او خپل ملگري ته یې وویل: ما ته هم منډی
 وایي منډی. جانو اکا ډېر ناځوانه سړی و، ماته یې یوه لور
 نه راکوله، اوس دا دی دواړي لوني یې د تورو خاورو خوراک
 سوې او شکر دی چي دی هم له لونیو سره یو ځای ورک سو.
 ملگري یې وویل: نو دا نجوني خو حاجي سالار ووژلي، تا خو
 نه دي وژلي؟

- منم یې چي ما نه دي وژلي، ما له ځانه اواز وچوله چي
 دوی انډیوال لري

- نو حاجي سالار خو ویل چي ما په خپلو سترگو یو سړی
 ولید چي د جانو اکا له کوره راووت

- هی ساده، هغه سړی هم زه وم. کله چي مي ولیدل چي
 حاجي سالار د زلمي په دوکان کي ناست دی، نو د کنډوالې
 له خوا د جانو اکا کور ته ورواوښتم او بیرته د دروازي له

د پېريانو کلا / ۳۹

خوا راووتم، زه پوهېدم چي حاجي سالار مي په دې توره
شپه کي نه نيولای او نه هم پېژندلای سي، خبر نه وم چي
توپنچه به ورسره وي، خو د خدای فضل دی تر څو چي ده
توپنچه سموله زه کوڅې ته ننوتم. منډي پر خپلو تورو او
پنډو شونډو ژبه تېره کړه او په فاتحانه انداز يې وويل: خير
که پهلوی او چمکلی مي له گوتو ووتلې، د پلار جايداد خو
يې لاس ته راغی، له دې سره سم له هديرې څخه روان سو.
د قبرونو سر ته د چرسو دود نڅا کوله، په دود کې داسي
کرنبي وليکل سوي:

سړپه که زما منې نو نجوني به مېړه ته ورکړو، که خدای د
زوی خوشالي نه راوليده، د لونیو د واده خوشالي خو به ووينو.
- ته ودرېره چي يو سم سړی پيدا سي، تر اوسه خو چي
څومره مرکې راغلي، نو يو يې هم د سړي زوی نه دی، ټول
چرسیان او بنگيان دي.

- ښه يې ويلي چي تربور د تيارې موری دی
څو شېبې وروسته باد د چرسو دودونه سره گډوډ کړل، په
دود کي ليکل سوي جملې هم لکه د يوې کورنۍ ارمانونه د
زمانې باد يووړل.

د پردیو په انگرېزي اختراسته

حاجي باز محمد يو چاغ شلنډ سپين ريری و، سور و سپين مخ او اوږده سپينه ريره يې درلوده. ريره به يې داسي تار تار خلال کړې ول تا چي ويل د دې کار لپاره يې ځانگړی نايي نيولی دی. برېتونه يې داسي پاک خريل لکه شکولي چي يې وي، تل به يې د عربو په شان اوږد کميس اغوست او پاڅي به يې راپورته کړي وې، د پاپ غوندي سپينه ناز که جالۍ داره خولۍ يې پر سر کوله او تل به يې سپين رنگ کالي اغوستل. حاجي په مکه معظمه کي د عطرو دوکان درلود او ښه کار يې جوړ و. که څه هم دی لس کاله پخوا عربستان ته تللی و، خو کورنۍ يې دوه کاله کېده چي ورغونښتي ول.

دا چي ده په عربستان کي ډېر وخت تېر کړی و، نو ښه عربي يې زده وه، په پښتو کي به يې هم د عربي ځانگړي توري ښه خپه او په ستوني کي ادا کول. هر چا چي به وليد، نو فکر يې

کاوه چي ملا او يا قاري دی، خو دی په حقیقت کي شین بې سواده و.

د حاجي د دوو ځوانانو زامنو دومره عربي نه وه زده ، بس مازي يې خپلي ورځنۍ ستونزي په حل کولای سواى، خو د هغه د مېرمنې درخانۍ او لور گلالۍ يو ټکى عربي هم نه وه زده. کله چي به بازار ته د سودا راښوولو لپاره او يا ډاکټر ته تلې، نو د ترجمانۍ لپاره به يې حاجي يا د گاوندیانو يو ماشوم له ځان سره بوت.

گلالۍ لکه نوم چي يې گلالۍ وه په رشتيا هم گلالۍ او په ښايست کي يې په خپله سيمه کي ساری نه درلود. هغه وخت چي دوى په افغانستان کي ول، نو په لسگونو مرکې ورته راغلې او ولاړې. ښو ځوانانو او ښو کورنيو مرکې ورته راواستولې. د درخانۍ او زامنو يې ځيني کورنۍ خوښي سوې او گلالۍ هم راضي وه، خو کله چي به يې له حاجي سره مشوره وکړه، نو هغه به ويل چي اوس لا وختي دی، کله چي تاسي په خيبر عربستان ته راغلاست بيا به يې هغه وخت گورو.

يوه ورځ د حاجي دوى کره د يوه عرب شيخ سپين سرې مور راغله. کله چي يې گلالۍ وليده، نو سترگي يې پکښي پاته سوې، دومره يې خوښه سوه چي گرسره يې سترگي نه ځني اړولې. که څه هم لومړی د مرکې په نيت نه وه راغلې، خو کله چي يې گلالۍ وليده، نو شله سوه، ويل دا نجلۍ به خامخازما زوی (شيخ عدنان) ته راکوئ.

شيخ عدنان د تېلو يو لوی شرکت درلود او د سعودي عربستان له ډېرو شتمنو خلکو څخه گڼل کېده. درخانۍ د

د پردیو په انگرېزي اختږ نسته / ۴۳

شيخ مور ته وويل چي مور به مشوره سره وكړو او بيا به تاسي ته خبر دركړو.

د شيخ عدنان په اړه لومړۍ درخاني خپل نظر ووايه. ويل زموږ او د عربو رواجونه سره جلا دي، نور خو يې څه كوي تر اوسه پوري په ژبه لا نه سره پوهېږو، داسي نه وي خداى مه كړه چي هسي په يو بلا اخته سو. دلته هم افغانان ډېر دي، له هغوى سره به دوستي وكړو. د گلالۍ د وروڼو هم نه وه خوښه چي خپله خور يوه پردي عرب ته وركړي، ويل په پرديو عربو باور نسته، كه دلته په افغانانو كي زموږ د خوښي ځوان پيدا نه سو، په افغانستان كي به يې وركړو، هلته خلك زارۍ راته كوي، خو حاجي د ټولي كورنۍ خلاف نظر درلود، ويل گلالۍ نجلۍ ده، ژبه ژر زده كولای سي، څه وخت وروسته به د عربو له ټول دود او دستور سره اشنا سي، عرب د پيغمبر (ع) قوم دى، تر دوى اصل خلك په ټوله نړۍ كي نسته. شيخ عدنان شتمن سړى دى، په سرو زرو كي به يې له سره تر نوكه پوري پټه كړي او ارام ژوند به ولري. موږ اوس د يو عرب په كفالت او نماينده گۍ كاروبار كوو، ځكه چي تر اوسه پوري د دې ځاى اقامه (تابعيت) نه لرو، خو كه موږ له شيخ سره خېښي وكړو، نو هغه به موږ ټولو ته د عربستان تابعيت راواخلي او كاروبار به مو تر دې هم ښه سي. لنډه دا چي حاجي پر خپله خبره ټينگ ودرېد او بې له دې چي له گلالۍ څخه پوښتنه وكړي هغه يې شيخ عدنان ته وركړه.

درې ورځي وروسته د شيخ عدنان مور راغله، ويل شيخ وايي چي سبا د كالپو او زرو رانيولو لپاره بازار ته ځو. د واده لپاره مو جلا كور چمتو كړى دى، د كور لوبښي، پردې، غالي

... د هر څه بندوبست سوی دی، بس یوازي ناوې کمه ده.

په سبا د گلالۍ پلار او درخانۍ د شیخ له یوه موټروان سره بازار ته ولاړل او سودا یې واخیستل. بله ورځ د شیخ مور وویل چي موږ دوی ورځي وروسته واده غواړو. درخانۍ که څه هم د واده لپاره چمتووالی نه درلود، خو شیخ ویل زموږ کار سم دی، بل هیڅ ډول پلمه نه ده پاته. اخیر دوی هم مجبور سول د واده همدا نېټه یې ورسره ومنله.

د واده مراسم د ښار په یوه لوی هوټل کي ونیول سول. د شپې یوه بجه شیخ ناوې په خپل موټر کي کور ته بوتله، ویل د ناوې پلار گنۍ دي سبا پسي راسي.

حاجي، درخانۍ او زامن یې کور ته راغلل. درخانۍ په سرو او ښکو ناسته وه ژړل یې، ویل دا څنگه خلک دي، دا څنگه خېښي ده، موږ خو پردي نه یو، لږ تر لږه کور ته خو به یې پرې ایښي وای، لور به مي څنگه وېرېږي، په یوه ټکي عربي نه پوهېږي. یو ساعت وروسته د کور زنگ ووهل سو. د گلالۍ مور تر حاجي دمخه دروازې ته ورغله، گوري چي گلالۍ د شیخ له موټروان سره د کور مخ ته ولاړه او په چیغو چیغو ژاړي. په دې وخت کي گاونډیان هم راووتل او په دالېز کي شور او زوږ جوړ سو. د شیخ موټروان په تونده لهجه وویل: تاسي څومره بې فرهنگه او وروسته پاته خلک یاست. څوک چا ته داسي خیر نه ناوې په لاس ورکوي؟

(علاوه) کړې مو ولي نه وه؟ درخانۍ ویل دا غم لږلې علاوه یې بیا څه شي ده؟ د گاونډي یوې نجلۍ وویل چي علاوه یو ډول خټه ده چي په ارایشگاه کي ناوې سر تر نوکه پوري په لږي، یو ساعت وروسته بیرته خټه ځني پاکوي او په دې

د پردیو په انگرېزي اختږ نسته / ۴۵

ډول د ناوي د بدن ټول اضافي وېستان جلا کېږي. درخاني
په ژړا حاجي ته وويل چي د خدای پار دی، د لور ژوند مي
تباړه سو، دا څنگه خلک دي، دا څنگه وطن دی، دا خو دومره
سخت کار نه دی، اوس به يې علاوه کړو، خو د شيخ موټروان
ويل چي اوس نه کېږي، شيخ ته سخت درد ورغلی دی، ويل
گلالي پر ما طلاقه ده.

گلالي او کورنۍ يې کور ته ننوتل او د کور دروازه يې بنده
کړه. حاجي سترگي کښته اچولي وې، لکه د خپلي لور ژوند
ته چي يې په خپل لاس اور وراچولی وي. گلالي د مور په غېږ
کي سر ايښی و او ساندي يې وهلې او وروڼه يې لکه بتان پټه
خوله ولاړول.

د حاجي په غوږونو کي د درخاني دې خبرو ازانگې کولې: ((
زموږ او د عربو رواجونه سره جلا دي، نور خو يې څه کوې تر
اوسه پوري موږ او دوی په ژبه لا نه سره پوهېږو، داسي نه وي
خدای مه کړه چي هسي په يوه بلا اخته سو)).

دا لاسنیوی به دي تر مرگه یادومه

خالد او سپورمۍ په پوهنتون کي سره ټولگیوال ول او څنگ پر څنگ به سره کښېناستل. سپورمۍ چي به کله په ټولگي یا د پوهنتون په چمن کي له خالد سره یوازي سوه، نو ورته ویل به یې چي ستا شني سترگي مي ډېري خوښېږي، کاشکي ستا سترگي زما وای. خالد به په ټوکو ورته وویل: دا خو اسانه خبره ده، ته ودرېره همدا اوس یې درکوم. سترگو ته به یې گوتي ونيولې، ویل ها درواخله زما سترگي یې ستا، خو گوره بیا به مي تر لاس نیولی گرځوي او پوهنتون ته به مي هم ته راولې. په دي ډول به دواړو وځندل.

کله چي به سپورمۍ مازي د خالد خوا ته وکتل، نو ده به په خندا ورته وویل: رډ رډ مه راته گوره، که دي پر ضد کړم، نو همدا اوس سترگي کارم او تا ته یې درلگوم، خو خدای خبر چي ته به دومره مهربانه سي چي ما به لاس نیولی تر پوهنتون پوري راولې او بیرته به مي کور ته ورسوي، نجوني کله دومره وفالري، هسي به دي په سترگو ږوند کړی يم او ته

به پر خپله لاره راڅخه تللې یې.
یوه ورځ خالد او سپوږمۍ د پوهنتون په چمن کې سره ناست
ول، سپوږمۍ بیا د خالد د شنو سترگو یادونه وکړه، خالد
سمد لاسه سترگې پټې کړې او سپوږمۍ ته یې لاس وړ اوږد
کړ، ویل فکر وکړه چې زه ږوند یم، ته مې تر لاس ونیسه، خو
سپوږمۍ خپل لاسونه راټول کړل او په ځان پورې یې کلک
ونبول. خالد بیا لاس وړ اوږد کړ، ویل خیر دی یو وار خو دي
لاس په لاس کې راکړه، څه اسمان خو نه نږېږي، له دې سره
سم یې دا لنډۍ زمزمه کړه:

یو وارې لاس په لاس کې راکړه
دا لاسنیوی به دې تر مرگه یادومه.

د سپوږمۍ مخ له شرمه ټک سور واوښت، په وار خطایي یې
شاوخوا وکتله، ویل سندري دي بس که، اوس به یې یو څوک
واوري.

یوه ورځ خالد لکړه په لاس کې او ټولگي ته د ږندو په شان
راغی، ویل ما خو خپلې سترگې یوې نجلۍ ته ورکړې، له دې
سره سم ټولو وځنډل او د سپوږمۍ خوا ته یې وکتل.
د وخت په تېرېدو سره د خالد او سپوږمۍ تر منځ مینه نوره
هم ډېره سوه، اوس نو ټولگیوال هم ښه پوهېدل، بس یوازې
یې د دوی د کوزدې انتظار کاوه.

یوه ورځ د ټولگي نماینده په ټوکه سپوږمۍ ته وویل:
سپوږمۍ جاني تر څو به یو بل ته خواږه خواږه سره گورئ،
ژر کوزده وکړئ چې موږ هم یو نس ډوډۍ پکښې وخورو.
سپوږمۍ وشرمېده او سترگې یې کښته واچولې.
په ټولگي کې د زلمې په نوم یو بل هلک هم و چې له خالد
سره یې د اول نمره گۍ له امله په زړه کې کینه ساتله او بل
یې د سپوږمۍ پر سر هم سیالي ورسره درلوده. کله چې د
زلمې مرکه د سپوږمۍ د کورنۍ له خوا جواب سوه، نو دا

دا لاسنيوی به دي تر مرگه يادومه / ۴۹

سيالي ښکاره او خورا توده سوه، تر دې وروسته زلمي له سپورمۍ او خالد سره بيخي سلام عليک بند کړل.

يوه ورځ چې سپورمۍ ټولگي ته راغله، نو له درده سره او شنه کېده، پر خالد يې خوله راخلاصه کړه، ويل يې شرمه انسانه تا پر ما د څه ډول نجلۍ گومان کړی وها؟ څوک چا ته داسي چټي خبري ليکي؟

- کومي چټي خبري؟

- ځان ناگاره مه اچوه، پرون دي زما په دسکول کي خط نه و را ته ايښی؟

- قسم په خدای که ما ستا دسکول ته لاس هم وروړی وي، خط خو لا هلته پر پرده

- بس بس درواغ مه وايه ! هيڅ باور مي نه کاوه چي ته دي دومره بي حيا انسان يې.

خالد له شرمه سترگي گڼېته واچولې او له ټولگي څخه ووت. خو ورځي وروسته د پوهنتون د اخيري سمستر امتحانو نه راورسېدل. په دې جريان کي خالد هڅه وکړه سپورمۍ پوه کړي چي ستا په دسکول کي خط ما نه و ايښی، خو هغي نه منله او خالد ته يې اخطار ورکړ، ويل که بيا زما مخ ته راغلي، زما سره دي خبري وکړي او يا دي د پخلا کېدو هڅه وکړه، نو د پوهنتون اداري او خپلي کورنۍ ته به شکايت وکړم.

د پوهنتون امتحانونه تېر سول، د امتحانونو نتايج هم اعلان سول او د فراغت د جشن وخت راورسېد. د فراغت غونډه ښه په شان او شوکت سره پای ته ورسېده. محصلينو د غونډي په پای کي يو له بل څخه بخښني غوښتي، خدای پامانۍ يې سره کولي او خپلو کورونو ته تلل.

په دې وخت کي د ټولگي نماينده سپورمۍ ته کرار وويل: سپورمۍ جاني بايد ته هم له خالد سره پخلا سي، هسي هم نور پوهنتون نسته، ته پر خپله او دی پر خپله لاره ځي.

سیپورمۍ د دې خبرې په اورېدو له درده تکه سره سوه، ویل د دې بې ادبه انسان نوم بیا مه ریاډوه، له دې سره سم په چټکو گامونو له تالار څخه ووته.

خالد تر فراغت وروسته په یوه نادولتي دفتر کې کار پیدا کړ. تصادفي د سیپورمۍ پلار هم په دې دفتر کې کار کاوه. که څه هم د سیپورمۍ پلار خالد نه پېژاند، خو خالد له ځینو خبرو څخه پوه سو چې دا د سیپورمۍ پلار دی.

یوه ورځ د سیپورمۍ پلار دفتر ته رانغی، په سبا چې راغی ویل په کور کې مو د گازو ډبه چاودلې ده، د لور سترگې مې سوځېدلې او اوس په فلاني روغتون کې بستري ده، زه د دې لپاره راغلم چې رئیس ته دا مشکل ووايم او رخصت ځني واخلم، همدا اوس بیرته ځم.

کله چې د سیپورمۍ پلار له دفتر څخه ووت، نو خالد هم پټ پټ ورپسې روان سو، د سیپورمۍ پلار د ډاکټرانو ځانگړي کوټې ته ورغی او خالد یو ځای پټ ورته منتظر سو. کله چې د سیپورمۍ پلار راووت، نو خالد مخ ته ورغی، ویل زه د یوه ناروغ پوښتني ته راغلی وم، تاسې مې ولیداست او درته راغلم، ښه اوس دا وواياست چې ستاسې ناروغ څنگه سو؟ د سیپورمۍ پلار سوړ اسوبلی وکین، ویل خالد جانې بس پوښتنه مه کوه، د لور ژوند مې تباه سو، ډاکټران وايي چې سترگې یې ړندې سوي دي، که یو څوک خپله یوه سترگه ورکړي، نو د یوې سترگې علاج یې کېدای سي، بیا یې په ناهیلۍ زیاته کړه: په نن وخت کې څوک چا ته خپله سترگه ورکوي. ما غوښتل چې خپله یوه سترگه ورکړم، خو ډاکټرانو ویل چې ستا سترگه نه ورسره لگېږي، خویندې او وروڼه یې سترگه نه ورکوي، اوس نه پوهېږم چې څه وکړم. تر دې وروسته د سیپورمۍ پلار له خالد څخه رخصت واخیست او د سیپورمۍ خوني ته ولاړ.

دا لاسنیوی به دي تر مرگه یادومه / ۵۱

خالد لکه سا چي يې ختلې وي، ځای پر ځای بي حرکت ودرېد او چور تونو یو، خو نابېره په چټکو گامونو د ډاکټرانو کوټې ته ورغی. ډاکټر ته يې وویل چي زه غواړم د سپورمۍ په نوم ناروغ ته خپلې سترگي ورکړم. ډاکټر ویل سمه ده، خو اول دي باید سترگي وگورم او باید ځيني معاینات هم وکړې، تر هغه وروسته یو قرارداد درکوم، باید هغه لاسلیک کړې چي دا کار په خپله خوښه کوي. خالد ویل سمه ده، خو زه هم یو شرط لرم، هغه دا چي ته به هم وعده کوي چي تر عملیات دمخه به نه سپورمۍ او نه هم د هغې کورنۍ ته وايي چي دا سترگه د چاده. ډاکټر په خندا وویل: سمه ده وعده ده.

د سپورمۍ د سترگو عملیات تېر سول، څو ورځې وروسته ډاکټر سپورمۍ ته مبارکي ورکړه، ویل د سترگو عملیات دي بريالي سول، اوس دي سترگه بيخي جوړه ده، چندان څوک نه پوهېږي چي یوه سترگه دي خپله او بله دي د بل چا ده، بيخي یو ډول معلومېږي، سبا دي سترگي در خلاصوو، اوس استراحت وکړه.

سبا د سپورمۍ کوټې ته یوه نرسه راغله او هغه يې د ډاکټرانو کوټې ته بوتله. ډاکټر ورته وویل چي اوس د سترگو پټۍ در خلاصوو او رخصتوو دي. نور ښه يې، اوس کولای سي چي د پخوا په شان وويني، بیا يې زیاته کړه چي ته ډېره نېکمرغه نجلۍ يې چي دومره ښه دوستان لري. په دنیا کي داسي لږ دوستان پیدا کېږي چي چا ته دي خپله سترگه ورکړي، له دي سره سم يې د سپورمۍ له سترگو څخه پټۍ ليري کړه، ویل اوس نو وگوره، خو گوره لومړی به د هغه چا خط لولې چي تا ته يې خپله سترگه درکړې ده. دا دی وگوره! سپورمۍ چي سترگي خلاصې کړې، نو ډاکټر يې مخ ته خط نیولی و، په خط کي داسي لیکلي وه.

گراني سپورمۍ جاني!

تا به د محصلۍ پرمهال تل راته ويل چي ستا شني
سترگي مي ډبري خوښېږي، کاشکي ستا سترگي زما
واي. ما تا ته هغه وخت هم ويلي وه چي زه خپلي سترگي
درکوم، خو ستا زړه ته نه لوېده، تا چي ويل دي ټوکي
راسره کوي. زه ډېره بخښنه غواړم چي بيا دي هم يوه
سترگه پوروي يم، خو هيله ده ما ملامت و نه گڼي، ما
غوښتل تا ته خپلي دواړي سترگي درکړم، خو ډاکټر
اجازه نه را کوله. پام دي وي چي زما سترگه ښه وساتي
او هره ورځ يې په رانجو توره کړې، ځکه چي زما په رانجو
توري سترگي ډبري خوښېږي.

داسي هڅه مه کوه چي ما پيدا کړي او د سترگي په خاطر
کورودانی راته ووايي. ما دا کار يوازي د دې لپاره کړی
چي ته ما وبخښي. په دې پسي هم مه گرځه چي زه اوس
چېري اوسېږم. زه له هيواده ډېر ليري ولاړم، نه پوهېږم
چي بيا به سره ووينو که نه، خو زه او ته بيا هم سره نژدې
يو، د دوو سترگو تر منځ واټن ډېر لنډ وي، يوازي د يوه
سلایي په اندازه فاصله ده بس.

په درنښت

ستا خالد

سپورمۍ سترگي پټي کړې او کاغذ يې په ځيگر پوري کلک
وښو، خو بيرته يې سترگي روڼي کړې، مخامخ هينداري ته
يې وکتل، تر ښه سترگه يې يوه رڼه اوښکه راغله، خو نوې او
ښه سترگه يې له خدا ډکه ښکارېده. ښه سترگه وار په وار
لوېده او د پوهنتون چمن پکښي رانښکاره سو، په چمن کي دا
او خالد سره ناست ول، دا خالد ته وايي: ستا شني سترگي مي
ډبري خوښېږي، کاشکي ستا سترگي زما واي. خالد په ټوکو

دا لاسټیوی به دي تر مرگه یادومه / ۵۳

ورته وایي: ته ودرېره همدا اوس زما سترگي تا ته درکوم. په دې وخت کي سترگو ته گوتي نیسي، وایي ها درواخله زما سترگي یې ستا، خو گوره بیا به مي تر لاس نیولی گرځوي او پوهنتون ته به مي هم ته راولي. سپورمي له شرمه تکه سره سي او خپل لاسوته په ځان پوري ټینګ ونيسي.

په دې وخت کي یې ړندې سترگي سخت سوی وکړ او د توري بنیښې غوندي ښکاره سوه، وار په وار پسي غټېده، په بنیښه کي یې خپل بل ټولگیوال زلمی ولید. زلمی لکه بلا تور مخ او بي ډوله شکل یې درلود، په قاه قاه یې وخنډل، ویل سپورمي څنگه ودي لیده چي څنگه مي کسات درڅخه واخیست؟ کله چي ستا کورنۍ زما مرکه جواب کړه، نو ما ویل ولاکه له خالد سره هم واده وکړي، نو هغه و چي د خالد په نوم مي پر کاغذ چټیات ولیکل او بیا مي هغه کاغذ پټ ستا په دسگول کي کښېښود، له دې سره سم یې په لوړ اواز وخنډل. په دې وخت کي سپورمي په زوره چیغه کړه، ډاکټر یې پر سترگو پټۍ ورکښېښووله، ویل لږ ارام وکړه.

قوماندانه توپى

زه د لسو کالو ومه چي قوماندانه توپى به مي په کوڅه کي ليدله. هغې به له کوره کثافات را ايستل او ليري په يوه ډگر کي به يې اچوله. هغه داسي ډنگره وه چي د پښتۍ هډوکي يې له ورايه ښکار بدل. پخوا به يې سر په نکريزو سور کاوه، خو له يوه کال راهيسي يې نه و رنگ کړی، اوس يې سر نه سپين او نه سور و، بلکي شين وزمه غوندي ښکارېده. و پښتان يې داسي خپوله او سره گډوډ سوي ول تا چي ويل په کال کي يې هم يو وار نه پر بولي او نه ږمنځ کړي دي. قوماندانه توپى مي د گاونډي کره څو واره ليدلې وه. هغه لېونۍ نه وه، ټول کارونه يې د پر سد او هوښياري ښځي په ډول وه، سهار تر ماښامه به د کور په کارونو بوخته وه او د ضرورت وړ خبري يې په ډېره مهربانه لهجه کولې، خو که چا به قوماندانه توپى ورته وويل، نو د دې اعصاب به گډوډ سول

او بدرد به یې شروع کړل. زما هغه مهال دې خبرې ته پام سو چي کله به هغه کوچنيانو په کوڅه کي وليده، نو پسي نارې به یې کړې، ويل هغه ده قوماندانه توړی، راغله، په دې وخت کي به دې ته درد ورغی، په کوچنيانو پسي به یې منډه کړه او په کانو به یې ویشتل، ويل ستاسي پلار به قوماندان وي، ستاسي مور به قوماندانه وي، ستاسي خور به قوماندانه وي د ... زامنو!

زه به حیرانه سومه چي خلک ولي دې ته قوماندانه توړی وايي او دا ولي په دې نوم بد وړي؟ یوه ورځ مي په دې اړه له خپلي مور څخه پوښتنه وکړه، هغې ويل په دې خبرو پسي مه گرځه. خدای چا ته د خپل بد عمل سزا په اخيرت او چا ته په دې دنيا کي ورکوي، دې ته هم له خپله لاسه ورپېښه ده، بيا به یې د توبې په ډول پر پزه او غوړو گوته تېره کړه، ويل خدای مودې د دې له حاله وساتي.

یوه ورځ مي د مکتب کورنی کار کاوه. د خاله لور مي له خپلو دوو کوچنيانو سره زموږ کره مېلمنه راغلې او د څنگ په خونه کي یې زما له مور سره مجلس کاوه. په خبرو خبرو کي یې زما له مور څخه د قومانداني توړی پوښتنه وکړه، ويل کله چي زه ستاسي کره راتلم، نو دې په کوڅه کي په کوچنيانو پسي منډي وهلې او په کانو یې ویشتل، ډېر مي زړه پر وسوځېده. مور مي نه غوښتل د قومانداني توړی د ژوند کیسه ورته وکړي، خو هغه ورته ټينگه سوه، ويل خامخا به یې کیسه راته کوې. ما چي له پخوا څخه غوښتل د قومانداني توړی په کیسه ځان خبر کړم، نو د څنگ د کوټې کړکۍ ته نژدې سوم او غوړ مي ورته ونيو.

قوماندانه توږی / ۵۷

د قومانداني توږی اصلي نوم روښانه ده. دا په ځوانۍ کي دومره ښایسته وه چي د مرکو وار نه ورباندي کېده، یوه مرکه به نه وه تللې چي بله به بیا ورته راغله. د نصیب خبري دي روښانه یې د فرید په نوم یوه هلک ته ورکړه او واده سوه. فرید که څه هم غریب سړی و، خو دا ډېره پر گرانه وه او ښه یې نازوله، بس چي دې به هر څه ویله فرید به (نه) نه ورته ویل. روښاني به کله ویل د مور کره په مېلمستیا ځم، کله به یې ویل د خاله کره ځم، بس هره ورځ به دا یو ځای روانه وه. د کور کارونو ته به یې گوتي نه وروړلې، هر څه یې پر تیاره غوښتل. ځوانېې بېچاره گۍ به یې په سپین سر د کور ټول کارونه کول، خو دې ته یې له وېرې څه نه سوای ویلای، که یې ورته ویلي وای، نو جنجال یې کاوه او اسمان یې مخکي ته راکښته کاوه.

د کور کار ته خو یې ځوانېې اوږه ورکړې وه او دومره بدنامي هم نه بلل کېده، خو هره ورځ له ضرورت پرته له کوره وتلو یې د شاوخوا گاونډیانو پام ځان ته راواړاوه او اخیر خبره له گنډلو ووته.

یوه ورځ د روښاني لېورونو فرید ته وویل چي لالا وربنده سمه نه معلومېږي، ته ډېر باور ورباندي لرې، خو خلک ډول ډول خبري کوي. څوک وایي له فلاني سره مو ولیده، څوک وایي په فلاني ځای کي مو ولیده. اوس قسم په خدای که له شرمه پورته کتلاي سو، که زموږ خبره منې نو لږ یې راوگرځوه. فرید به ویل زه روښانه پېژنم، هغه هیڅ کله داسي کار نه کوي چي موږ دي وشرموي، تاسي بې ځایه پر هغې تورونه لگوئ.

یوه ورځ فرید کور ته راغی، گوري چي روښاني ځان یو غوړپ (سینگار) کړی دی. فرید ویل څه خبره ده؟ روښاني ویل د اکا د لور دسمال مي دی، زه هم ورځم. فرید تندۍ تریو کړ، ویل سپری خو یوه اجازه اخلي، زه خبر نه یم او تا بیا خپل پر سر غوټه تړلې او مېلمستیا ته روانه یې. روښاني سترگي پر راغتي کړې، ویل ستا په کور کي خو مي ولاکه په یوه جوړه نوبو کالو ارمان ختلی وي، اوس مي د خپلوانو له کورونو هم راگرځوي؟

روښانه په خپل ښایست ډېره مغروره وه او فرید ته به یې هره ورځ د هغه د بېوزلۍ پېغورونه ورکول، اوس نو ټوله کورنۍ پوهېده چي روښانه خامخا د کور دباندي له یو چا سره اړیکي لري. فرید بېچاره چي تر دې مخکي به یې تل د روښاني ننگه کوله او د وروڼو خبري به یې نه منلې اوس ډېر ځورېده، خونه پوهېده چي څه وکړي. له یوې خوا یې ښځه له کنټروله وتلې او له بلې خوا که یې طلاق ورکولای، نو د بل واده وس یې نه درلود. په همدې کي څلور پنځه کاله تېر سول او روښاني درې زامن هم پیدا کړل.

یوه ورځ فرید په بازار کي له دوکان څخه سودا اخیسته چي یو موټر د دوکان مخ ته ودرېد، یو قوماندان له موټر څخه راکښته او د سودا لپاره دوکان ته ودرېد. فرید چي موټر ته وکتل، نو گوري چي روښانه د مخ په سیټ کي ناسته او ځان یې ښه خټه سینگار کړی دی. د روښاني په لیدو سره د فرید پر سر لکه اور چي بل سي، په منډه یې د موټر دروازه خلاصه کړه، روښانه یې د سر تر وېښتانو ونیوله او پر سرک یې راجپه کړه. یو څو لغتي چي یې ووهله، نو نابره یې د شا

قوماندانه توږی / ۵۹

له خوا پر سر د توپک کونداغ ولگېد او بې سده پر بوت کله چي يې سترگي راروڼي کړې، نو څو دوکانداران پر راټول ول او په خوله کي يې خوږې اوبه ورتويولې. فريد په کمزوري ځان کور ته ولاړ، له شرمه يې له مور او وروڼو څخه دا کيسه پټه کړه.

تر دې وروسته روښانه څو واړه نور ه هم له قوماندان سره وليدل سوه، اخير به خلکو روښانه قوماندانه بلله، اوس نو ټول خلک پوهېدل چي روښانه څه کوي او څنگه ښځه ده. يوه ورځ روښانه له کوره ووته او تر يوې مياشتي پوري غيب و غړوبه وه.

يوه ورځ يو چا د فريد دوی کور ته ليک راوړ چي داسي پکښي ليکلي وه: ((فريده ستا سره مي ډيري لوږي او تندي وگاللې، نور يې نه سم زغملای، زړه دي صبر کړه، ما بل واده وکړ، ته پوه سه او اولادونه دي)).

په دې وخت کي د فريد له پښو څخه مخکېه وتښتېده، سر يې پر له وگرځېد، نه پوهېده چي څه وکړي. له شرمه نه مخکېه چاودله او نه دی په ننواټه. په سبا يې له وروڼو سره په مشوره پلارنی کور خرڅ کړ او يوه ليري ځای ته کډه سول.

روښاني داسي فکر کاوه چي قوماندان واده ورسره کوي، خو هغه يو څو ورځي د خپل ساتېري لپاره له ځانه سره وساتله او بيا يې پر خپل يوه انډيوال خرڅه کړه. روښانه په دې وخت کي د ځوانۍ او مستۍ له خوبه راويښه سوه، ډېره پښېمانه وه، نه پوهېده چي څه وکړي او څنگه بيرته د عزت ژوند شروع کړي. اخير يې فکر وکړ چي دا ښايسته ده او پخوا پر مېړه گرانه وه، که له دې کار څخه توبه وکاري او له خپل مېړه

څخه بخښنه وغواړي ښايي هغه يې وبخښي. کېدای سي له دې امله يې هم وبخښي چي د کوچنيو زامنو له لاسه به تنگ سوی وي، کېدای سي له دې امله يې هم وبخښي بېوزله دی د بل واده وس نه لري. هغه و چي د قوماندان د انډيوال له کوره وتښتېده او د فرید کره ورغله. په دې وخت کي فرید بل واده کړی و، مور او وروڼه يې يو نامعلومه ځای ته کډه سوي او کوچني زامن يې انا له ځانه سره بېولي ول.

نیمه شپه د فرید دروازه وټکېده. فرید چي دروازه خلاصه کړه، نو گوري چي روښانه د کور مخ ته ولاړه او په چينغو چينغو ژاړي.

فرید روښانه و نه بخښله، شکنجه خو پر پرده چي ښکښل يې هم نه ورته وکړه، څو شېبې يې په پټه خوله ورته کتل، سترگي يې له اوبښکو ډکي سوې، کور ته د ننوتو اجازه يې ور نه کړه او د کور دروازه يې ورته وتړله. روښاني يو څو شېبې د تړلي دروازې تر شا وژپله، اخير مجبوره سوه د پلار کره ولاړه، خو پلار يې هم له شرمه جرئت و نه کړ چي ځای ورکړي، تر هغه وروسته د اکا د لور کره ولاړه. د اکا د لور خسرگنۍ هغې ته د اوسېدو ځای ورکړ، خو دا شرط يې ورباندي کښېښود چي چا ته به د دوی د خپلوۍ نه وايي، يوازي به وايي چي خپلوان نه لري او د دوی مزدوره ده. بل دا چي له کوره به هم نه وزي او که پخواني کارونه يې بيا تکرار کړل، نو په هغه ورځ يې له کوره شړي. روښاني هم دا شرطونه ومنله او څو کاله کېږي چي په دې کور کي چوپړ وهي.

روښانه په ځوانۍ کي خلکو قوماندانه بلله، خو اوس چي زړه سوه، نو قوماندانه توپۍ يې بولي. دا لکه څنگه چي له ښې

قومانده توري / ۶۱

زړه معلومېږي دومره زړه هم نه ده، ايله د څلوېښتو کالو به وي، خو له رنگه اويا کلنه معلومېږي.

اوس چي کله څوک قوماندانه يا قوماندانه توري ورته ووايي، نو دې ته تېر ژوند ورياد سي. که ماشوم ورته وويل چي قومانداني توري، نو دا يې په ډېرو ولي، خو که لوی په دې نوم وبلله، نو په پټه خوله يې زغمي، بس يوازي يې سترگي له اوښکو ډکي سي.

روښانه چندان له چا سره خبري نه کوي، د خپل تېر ژوند په اړه خو بيخي چا ته څه نه وايي، کله کله له ځان سره ووايي: ((زه رشتيا هم چي بدلمنې يم، له خپل مېړه، اولادونو، کورنۍ او قوم سره مي خيانت وکړ، بايد دغه ډول سزا راكول سوې واى، خو نه پوهېږم هغه نارينه چي زه يې دې کارونو ته هڅولم او زما سره يې اړيکي درلودې هغوى په څه نوم يادېږي؟ ايا له هغوى څخه هم خلک زما په اندازه کرکه کوي؟ دوى ته خلک په کومه سترگه گوري؟ ايا دوى هم زما په شان په وطن کي د اوسېدو ځاى نه لري؟ دوى هم دغسي ټيټي سترگي ژوند کوي؟ قوماندان، وکیل صاحب، قاضي صاحب، وزير صاحب، فلانى، فلانى ... ما اورېدلي چي دوى اوس هم هغه پخواني کارونه په ښکاره کوي، خو دوى ټول ارام او د عزت ژوند لري)).

قاتله هم زه او مقتوله هم زه

نيمه شپه وه، د کور ټول غړي په خواږه خوب ویده ول، خو وږمې ته خوب نه ورته، له خپلې خونې راووته او د کور په غولي کې يوازي کښېناسته. په کور کې چوپه چوپتيا خپره وه، يوازي د چورچورکي اواز اورېدل کېده چې د وږمې له اسويلي سره به گډ سو او يوه بې سوره نغمه به ځنې جوړه سوه. وږمې سترگې د اسمان خوا ته ونيولې، لکه غواړي چې له څوارلسمې سپوږمۍ سره د زړه خواله وکړي، خو سپوږمۍ غوږ نه ورته نيوه، بس يوازي به يې د دې پر باړخوگانو د اوبښکو ملغلري وځلولې. وږمې پرله پسې اسمان ته کتله، کله چې يې سترگې وچې سوې، نو سر يې پر زنگنو کښېښود او له ځان سره يې وويل: مشرانو ښه ويلي دي چې ((څه کړې هغه به رېبې)). ما خپله د ځان لپاره دا يوازي توب غوره کړ، اوس د گيلې حق نه لرم. د ژوند کولو حق هم نه لرم. بيا به يې اسمان ته وکتل، لکه له يو چا سره چې خبرې کوي: گرانه ما

کله غوښتل چې داسي دي وسي. کشکي خو داسي نه وای سوي، که زه لومړی پوهېدلې وای، نو داسي به نه پېښېدل. ورمې له یوه کال راهیسي په دفتر کي کار کاوه، په شعبه کي د اسد په نوم یو همکار هم ورسره و. اسد له ورمې سره ډېر ښه چلند کاوه، نه یوازي دا چې خپل کارونه یې په ښه ډول کول، بلکي د ورمې په کارونو کي یې هم مرسته ورسره کوله. اسد ډېري لږ خبري کولې، که چا پوښتنه نه وای ځني کړې، نو ده چندان څه نه ویل، د همدې خوی له امله هغه ډېر دروند ښکارېده. د دفتر ډېرو همکارانو غوښتل د اسد خبري واورې، خو اسد یوازي له ورمې سره خبري کولې او هغه هم چې په دفتر کي به نور څوک نه وه، پر رسمي خبرو سر پېره یې د خپل شخصي ژوند په اړه هم د زړه خواله ورسره کوله. ورمې د دفتر له ټولو همکارانو سره په خندا او ورین تندي خبري کولې، خو اسد له دې چلند څخه ډېر خوشاله و، کله چې به یې د ورمې خوله له خندا ډکه ولیده، نو زړه به یې باغ باغ سو.

یوه ورځ اسد دفتر ته رانغی، کله چې په سبا راغی، نو ورمې د پخوا په ډول په خندا او مهرباني د هغه د نه راتلو علت وپوښت. اسد اوږده ساواخیسته، ویل تر اوسه مي په دفتر کي چا ته نه دي ویلي، زه یو ډول خطرناکه ناروغي لرم، حملې راباندي راځي او بې سده کېږم. کله چې یوه حمله راباندي راسي، نو څو ورځي مي سر درد کوي او سربداله (ګنګس) یم. ورمې چې دا خبري واورېدې، نو له اسد سره یې خواخوږي پیدا سوه، تر دې وروسته به یې هغه ته د زړه ډاډ ورکاوه، هڅه به یې کوله چې خوشاله یې وساتي او لږ تر

قاتله هم زه او مقتوله هم زه / ۶۵

لږه د دې له خوا و نه خورول سي. که څه هم دا ډول همدردی له اسد سره د کور غړو هم کوله، خو د وږمې همدردی د اسد پر زړه داسي لگېده لکه مرهم.

پخوا به اسد له وږمې سره د دفتر په کارونو کې مرسته کوله، خو اوس برعکس وږمې هڅه کوله چې د اسد د کارونو بار پر خپلو اوږو واخلي او هغه ته هیڅ ډول تکلیف و نه رسېږي. د وږمې دې ډول چلند د اسد پر صحي وضعیت خورا ښه اغېز وکړ، ورځ په ورځ یې ناروغي ښه کېده، یو وخت داسي هم راغی چې اسد بیخي روغ رمت سو، د هیڅ ډول تکلیف احساس یې نه کاوه. که څه هم څوک نه پوهېدل چې اسد به په کور کې څنگه وي، خو په دفتر کې به روغ جوړ و، په تېره بیا کله چې به یې وږمه ولیده، نو سترګې به یې وځلېدې او له خوشالیه به په کالیو کې نه ځایېده.

یوه ورځ وږمې د خپلې خواخوږۍ په لړ کې اسد ته وویل چې ته باید د درملنې لپاره هندوستان ته ولاړ سې، وایي چې هلته ډېره ښه او ارزانه درملنه کېږي. په دې وخت کې د اسد مخ تک سور واوښت، لومړۍ یې په شعبة کې شاوخوا وکتله او بیا یې کښته وکتل، په رپړېدې اواز یې وویل: وږمې جاني زه به ولي هندوستان ته ځم؟ زما هندوستان او ډاکټر خو ته یې، کله چې ته دې شعبې ته راغلې یې، نو زما ناروغي یو مخ ورکه سوې ده. وږمه د دې خبرې په اورېدو له حیا څخه تکه سره واوښته، مخ یې بلې خوا ته واړاوه او ځان یې په کاغذونو بوخت کړ، په شعبة کې چوپټیا خپره سوه، یوازي د دېوالي ساعت ټک ټک اورېدل کېده.

کله چې اسد کور ته ولاړ، نو ډېر نارامه و، له ځان سره یې

هوډ وکړ چې سبا به وږمې ته خامخا وايي چې مينه درسره لرم او غواړم واده درسره وکړم. د اسد خبره سپينه وه، خو د نارامۍ يې علت دا و چې وږمه به څه ځواب ورکوي؟ که د (نه) ځواب ورکړي دی به څه کوي؟ تر سهاره يې په زړه کي کرل او رېبل چې دفتر ته د تگ وخت راوړسېد. نن اسد تر پخوا ډېر خوشاله و، نن يې د پخوا په پر تله په ځان هم گوته وهلې وه، نوې دريشي، عطر او له خوشاليه ډک ورين تندي يې هغه څه وه چې د هر چا پام يې ځان ته وراړاوه. بس د خوشالي کار و، له اسد څخه د رسمياتو وخت هم هېر سوی او نن دفتر ته يو ساعت وختي ولاړ، هغه ته يو ساعت لکه کال دومره اوږد سو، دوې سترگي يې د شعبي د دروازي پر لور څلور سوې، څو واړه له شعبي راووت او بيا به بيرته ننووت. که د اسد دا حرکات هر چا ليدلي وای، نو فکر يې کاوه چې نن خامخا څه نوې خبره سته. د انتظار شېبې پای ته ورسېدې او وږمه شعبي ته راننوته. اسد چې مخکي لا د وږمې په درناوي کي پر خپل ځای ولاړ و، تر سترې مسي وروسته کښته وکتل او وږمې ته يې کرار وويل: وږمې جاني نن يوه نوې خبره درته کوم. وږمې فکر وکړ لکه چې بيا د پخوا په شان د خپلي ناروغۍ په اړه يو څه راته وايي، نو په خدا يې ورغبرگه کړه: هو اسدجانه مهرباني وکړه، نن ډېر خوشاله ښکاري، څه خبره ده؟ اسد لومړی شاوخوا وکتل، بيا د وږمې خوا ته څو گامه وروړاندي سو، د هغې لاسونه يې په خپلو لاسونو کي ونيول او په بنده بنده ژبه يې وويل: زه ناروغ وم، له ژوند څخه مي تمه ختلې وه، خو ستا مينې زه جوړ کړم، تا ماته له سره نوی ژوند راکړ، زه اوس داسي فکر کوم چې بې له تا ژوند

قاتله هم زه او مقتوله هم زه / ۶۷

نه سم کولای، اوس تا ته دومره ځان نژدې احساسوم لکه زه
چي وجود او ته مي روح يې، ايا زما سره واده کوي؟
ورمې ژر له اسد څخه خپل لاسونه کش کړل او په درد يې
وويل: ما ستا سره يوازي انساني خواخوږي کوله بس، خو ته
داسي فکر کوي چي زه ستا سره مينه لرم ها؟ تا ته څو ځان
درمعلوم دی چي څومره بده ناروغي لري، خدای خبر چي ته
به يو کال ژوندی يې که نه، زه دومره ساده در ته ښکاره سوم
چي له يو ناروغ او مړ خوږک سره به واده کوم او خپل ژوند به
په لوی لاس تباہ کوم؟ اسده ته خطاوتلی يې، لږ له ځانه سره
فکر وکړه، پوه سوې؟ له دې سره سم ورمې دسکول غاړي ته
واچاوه او په چټکو گامونو له شعبي څخه ووته.

د اسد پر سترگو توره تياره راغله، ځای پر ځای کښېناست،
سر يې په لاسونو کي ونيو، د ورمې دا جمله يې په ذهن کي
پرله پسې تکرارېدله: ((خدای خبر چي ته به يو کال ژوندی
يې که نه، زه دومره ساده در ته ښکاره سوم چي له يو ناروغ او
مړ خوږک سره به واده کوم او خپل ژوند به په لوی لاس تباہ
کوم؟)) اسد له ځان سره وويل: ما هغې ته رښتيا وويل چي
زه او ته ډېر سره نژدې يو، دومره سره نژدې يو لکه روح او
جسد، خو نن چي زه ورمې رد کړم، زما روح ووت، زه نور مړ
يم، سر له اوس څخه مړ يم.

اسد تر دې وروسته بيا دفتر ته رانغی. ورمه يو څو ورځي
پر خپل توند چلند ډېره پښیمانه وه، خو وروسته يې ځان
ته داسي ډاډ ورکړ: که داسي مي نه وای ورته ويلي، نو څه
مي ورته ويلي وای؟ ما خو له هغه سره مينه نه، بلکي يوازي
انساني خواخوږي درلوده، توبه خدايه! په دې نړۍ کي

عجیبه خلک سته، ته به له زړه سوي او خواخوږیه مرسته ورسره کوي، خو دوی به یې مینه گڼي، ښه سو چي هر څه مي سپین ورته وویل، همدا یې ځواب و.

څو میاشتي وروسته ورمې استعفا ورکړه او په یو بل دفتر کي یې کار پیل کړ. یو کال وروسته یې په یوه سیمینار کي د خالد په نوم خپل یو پخوانی همکار ولید، په خبرو خبرو کي خالد وویل: ورمې ستا زموږ همکار اسد په یاد دی؟

— هو یاد مي دی، دا پوښتنه دي څنگه وکړه؟

— هغه بیچاره خو مړ سو

— څه شی مړ سو! څنگه مړ سو؟

— نور نه یم خبر، په فاتحه کي یې ورور ویل چي ډېره خطرناکه ناروغي یې درلوده، د چا زړه ته نه لوېده چي ژوندی دي پاته سي، خو د ژوند په وروستیو میاشتو کي سوکه سوکه ښه کېده، اخیر بیخي روغ جوړ سو، ان دا چي ډاکټران حیران ول چي دومره خطرناکه ناجوړي څنگه خپله جوړېدای سي، ډاکټرانو ویل چي دا بیخي یوه معجزه ده، خو ناڅاپه بیرته ناروغه سو، له ځان سره به یې ژړل، خو چا ته یې څه نه ویل، ډاکټرانو ویل چي پخوانۍ ناروغي یې ښه سوې او بله ناروغي ورته پیدا سوې ده، په زړه کي یو پټ غم لري لکه مین سوی چي وي، تر څو معلومه نه سي چي پر چا مین سوی او معشوقه یې چېري اوسېږي او څه وایي، د دې ناروغۍ علاج امکان نه لري. ډاکټرانو او د اسد خپلوانو چي به اسد هر څومره وپوښت، هغه څه نه ویل، هغه و چي یوه ورځ یې موږ سهار د خوب کوټې ته ورغلې وه، گوري چي اسد مړ پروت دی.

قاتله هم زه او مقتوله هم زه / ۶۹

وږمې چې دا خبره واورېده، نو ښه يې والوته، رنگ يې لکه زعفران ژړ و اوښت، داسي يې وانگېرله لکه اسد چې يې په خپل لاس وژلی وي، د داسي درد احساس يې کاوه لکه خپل ځان چې په زړه کي په چاړه وهي، په زړه کي يې وويل: زه ډېره بدمرغه نجلۍ يم، قاتله هم زه او مقتوله هم زه.

د اسد له مرگ څخه شل کاله تېر سوي دي، خو وږمه داسي فکر کوي لکه اسد چې نن مړ سوی وي، وږمه بېر سر گرځي، ځان ته هيڅ پام نه کوي، اکثره وخت پټه خوله وي، خو کله کله بيا لکه لېونۍ له ځان سره خبري کوي، په لومړيو وختونو کي ډېري مرکې ورته راغلې، خو دې ونه منلې، هغه هره ورځ وايي چې قاتله هم زه او مقتوله هم زه. دا خبره که څه هم اوس د کوڅې د ماشومانو په خوله کي لوېدلې ده، خو کورنۍ يې اوس هم نه پوهېږي چې دا خبره څه مانا لري؟

زندۍ سوي هيلي

پروانه د مور او پلار يوازینۍ لور وه، ځکه خو د مور او پلار نه زړه کېده چې ژر يې مېړه ته ورکړي او يا داسي کور ته واده سي چې هلته نه وي خوشاله. پروانې دوی ښه شتمن خلک ول، خدای د شتمنۍ تر څنگ د خدای مال اته وروڼه هم ورکړي ول چې پر هر ورور بې حده گرانه وه. دا چې د پروانې د ښایست، ښو اخلاقو او کمالاتو اوازې تر ليري ليري کليو پوري تللي وې، نو د هغوی پر کور د مرکو شخړ (گڼه گوڼه) جوړه وه، يوه مرکه به نه وه تللې چې بله مرکه به راغله. د پروانې کورنۍ هڅه کوله چې هغه په يوې داسي کورنۍ کې واده کړي چې هلته ښکمرغه ژوند ولري، خو اخير هغه ورځ هم راغله چې پروانه يې يوه هلک ته ورکړه. د پروانې دوی د کورنۍ په فکر دا يوه داسي کورنۍ وه چې دوی غوښته. د پروانې واده ښه په ډول او درازه، شان او شوکت سره تېر سو، هغه د چا خبره وريجي او غوښي په چارښاخو بادېدلې.

پروانې ته یې مور او پلار له خپلي خوا د سرو زرو دومره گڼې او د کور سامانونه ورکړي ول چې بنځو گوته په غاښ ورته ونيول، د پښتني رواج او ظاهري کړو وړو له مخي د مېړه په کور کي د یوې نېکمرغي مېرمنې همدا نښي نښانې وي.

پروانه تر یوه مهاله پوري ښه خوښه او خوشحاله وه، خو څو میاشتي وروسته د هغې مېړه جبار بد چلند ورسره شروع کړ، پر ډېره کوچنۍ خبره به یې وهله تر ټله، ان دا چي د وهلو او ډبولو لپاره یې هسي پلمه ورته غوښته. پروانه چي د پلار په کور کي په ډېر ناز او نعمتونو رالویه سوې وه، دا شکنجې او سپکاوی خورا گران ورته تمامېده، خو دا هر څه به یې په ډېره حوصله زغمل او فکر یې کاوه چي وروسته به له دې ستونزو سره عادي سي او یا به یې د مېړه په ذهن کي بدلون راسي. خوابښي به یې هم ورته ویل چي لوري هوښ کوه (پام کوه) چي د مېړه د بدو خویونو په اړه پلارگنۍ ته حال و نه وایي، هره ناوې د خسرگنۍ په کور کي څه ناڅه ستونزي لري، خو وروسته حل کېږي، ته لا نېکمرغه یې چي یوازي دي مېړه بد چلند درسره کوي، له ځینو ناویانو سره ټوله خسرگنۍ بد کوي، خو که ته د مېړه په اړه خپلي پلارگنۍ ته حال ووايي، نو په خسرگنۍ کي به هم خواخوږی پیدا نه کړې، صبر وکړه د وخت په تېرېدو سره به خدای هر څه سم کړي.

پروانې هم د خوابښي خبره ومنله او هر ډول شکنجې او سپکاوی به یې په پټه خوله پر ځان تېراوه.

څو میاشتي وروسته د پروانې د ورور د واده وخت راورسېد. د پروانې ورور د هغې د خسرگنۍ کره ولاړ چي هغه له ځان سره واده ته بوزي. په همدې ورځ پروانه سخته مېړه وهلي او

زندۍ سوي هيلي / ۷۳

سترگي يې سرې وې، د هغې ورور خو واره د هغې د خفگان علت وپوښت، خو پروانې پلمه ورته وکړه، ويل تاسي مي يادبدلاست، ژړا راغله، نور څه خبره نسته. کله چي پروانه له ورور سره د پلار کره روانېدله، نو مېړه يې ورته وويل چي بايد يوازي دوې شپې وکړي.

پروانه د پلارگنۍ کره ولاړه، يو خو يې د ورور واده و او بل نو څو مياشتي وروسته د پلار کره تللې نه وه او بايد ډېره خوشاله وای، خو د هغې په تندي کي د خواشینی نښي نښانې له ورايه ښکارېدې. کله به يې د جبار جبر، وهل تر ټل او سپکي خبري ورياد سوې، سترگي به يې له اوبڼکو ډکي سوې، خو ژر به يې پاکي کړې او داسي يې ښووله چي گواکي سترگي يې خوږېږي.

تر واده دوې ورځي وروسته پروانې غوښتل کور ته ولاړه سي، خو مور او وروڼو يې نه پرېښووله، ويل سبا به ولاړه سې. پروانې ته که څه هم د جبار بد خوی ورمعلوم و، خو دا چي د ورور واده يې و لږ ډاډه وه چي ښايي جبار به څه نه ورته وايي، هغه و چي يوه شپه يې بله هم وکړه او په سبا کور ته ولاړه. پروانه ډېره خوشاله وه، ځکه چي د خسرگنۍ لپاره يې ښه سوغاتونه راوړي ول، پروانې لا د سوغاتونه غوټه نه وه پرانيستلې چي مېړه يې خوني ته ورغی، تر څو چي پروانې خبره کوله، نو مېړه يې لکه وری پرانگ ورباندي غوټه سو او تر ستوني يې ونيوله، تر هغو يې وهله ډېوله چي يې سده سوه. مېړه چي يې له خوني ووت، نو خواښې يې ورغله، گوري چي د پروانې سترگي رډي رډي راختلې، تر خوله يې ځگونه راغلي او سا يې ختلې ده.

جبار دوی پروانې ته ژر ژر غسل ورکړ او په کفن کي یې ونغښتل، پلارگنۍ ته یې خبر ورکړ چې هغه په واده کي مسموم سوې او کور ته له رسېدو سره سم مړه سوه. د پروانې پلارگنۍ داسي وخت راوړسېده چې پروانه یې قبر ته ورکښته کوله، خو د هغې یوه ورور وویل چې زه خپله خور یو وار گورم، زما خور ناروغۍ نه ه وژلې، بلکي تاسي وژلې ده، هغه روغه جوړه وه، څنگه کېدای سي چې داسي نابېره دي مړه سي. که څه هم د پروانې خسرگنۍ او نورو خلکو د پروانې ورور منع کاوه، خو هغه له زوره کار واخیست او د پروانې کفن یې خلاص کړ، گوري چې پروانه تکه شنه اوښتې، په غاړه کي یې د زندۍ شنه داغونه او پر بدن باندي یې د وهلو ډبولو نښې له ورايه ښکاري.

پروانه یې بیرته په قبر کي کښېښووله او فاتحه یې هم تېره سوه. په دې پسې یو کال تېر سو او د پروانې کیسه هم د خلکو له یاده ووته، خو دا کیسه د پروانې د ورور په ذهن کي ورځ په ورځ تازه کېده. یوه ورځ سهار مهال جبار په خپله ځمکه کي کار کاوه چې د نژدې لښتي له خوا یو چا ورږغ کړه: تا څه فکر کاوه چې پروانه څوک نه لري چې کسات یې واخلي؟ له دې سره سم پر له پسې پنځه ډزي وسوې او جبار پر ځمکه پرمخي ولوېد.

تور لاسونه

د هغې له خپرې څخه اوس د ناوسې له امله پوډرو، رانجو، رنګونو او سينگار نورو توکو كډه كړې او اصلي خپره يې بېكار بډه. د زندان پر توره ميله يې خپله لنډۍ زنه تكيه كړې وه، خپوله او گډوډ وېښتان يې پر تندي را ايله سوي ول، سترگي يې نيمكښه نيولي وې، تر اوږدو چورتونو وروسته يې شونډي وښور بډې او له ځان سره يې داسي وويل: ما د يو سپېڅلي انسان پر سپين مخ خپل تور لاسونه ومښل، د مور د شيدو په شان په يوه سپين انسان مي تور پوري كړ. كېدای سي دې زندان ته به ځيني بې گناه ښځې هم راغلي وي او زما په شان به خلكو تور لاسونه پوري مښلي وي، خو زه په رشتيا چي گناهكاره يم، دغه راسره ښايي، بايد زندان ته راوستل سوې واى .

ورمه په ونه ټيټه او له رنګه توره وه، خو كړه وړه يې ښه وه او

جذابه ښکارېده، هغه د چا خبره نه وتلې او نه نټلې وه. یو څه یې خپل جذابیت و او یو څه دې په ځان گوته وهله او هڅه یې کوله چې ښکلې ښکاره سي. دا تر اوسه پوري هیڅا له سینگار پرته نه وه لیدلې، په کومه ورځ چې به باران اورېده، نو دا به بیخي پوهنتون ته نه راتله، ویل داسې نه وي چې د مخ سینگار مي پاک سي او خلک مي اصلي خبره وويني. هغې به دومره خټه ځان جوړاوه چې پر مخ یې بیخي یو بل پوست غوړ بدلې و، داسې تکه سپینه ښکارېده لکه د گچو مجسمه.

یوه ورځ د زمري په نوم د هغې یوه ټولگيوال وویل چې که هر چا ورمه له سینگار پرته ولیده او ماته یې راوښووله، نو په جایزه کې یو گلکسي موبایل ورکوم. اوس چې د پوهنتون اخيري کال هم مخ پر ختمېدو و، بیا هم دا جایزه چا و نه گټله. ورمې یو عجیبه خوی درلود. خلکو به ویل چې هغه ((د برترۍ احساس)) نومي رواني ناروغي لري. هغې به تل ځان تر نورو لوړ باله، که په یوه خوی یا یوه کار کې به تر چا لوړه هم نه وه، نو دې به هڅه کوله ځان لوړ وبولي او آن داسې مصنوعي شواهد او اسناد وښيي چې ګواکي دا تر نورو لوړه ده. داسې فکر یې کاوه چې هیڅا ته اړتیا نه لري، تر څو چې بیخي سخته مجبوره سوې نه وای، نو له چا څخه یې مرسته نه غوښته، خو کله چې به ډېره مجبوره سوه او له چا څخه به یې مرسته وغوښته او یا چا به په خپله خوښه مرسته ورسره وکړه، نو تر څو چې د هغه ښه یې نه وای ور ادا کړي ارامه نه کښېناسته.

چا چې به له ورمې سره ښه کړي ول، که څه هم احسان به

يې نه ورباندي اچاوه او د خپلو ښو پېغور به يې هم نه ورکاوه، خو دې به دا ښه د خپلو اوږو بار باله او له دې امله به ډېره ناارامه وه. که چا به ښه ورسره وکړه، نو دې به لومړۍ هڅه کوله د مقابل لوري ښه وړ ادا کړي، خو که زمينه به نه وه ورته برابره، نو پر هغه به يې بې ځايه تور پوري کاوه او داسي به يې ښووله چې دا دی که ښه دي راسره کړي وه، بد دي هم راسره وکړل، ښه دي له بدو سره ولاړل، بس دادی غاړه دي ووته. د ورمې دې ناوړه خوی هغه په ټولنه کې يوازي کړې وه. کله په خپلو کور کې له مور، ورور او خویندو سره او کله به په پوهنتون کې له ټولگيوالو سره په شخړو اخته وه، لنډه دا چې چندان دوست يې نه درلود او په يوه داسي نړۍ کې يې ژوند کاوه چې دې په خپل ځان کې په خپله جوړه کړې وه. د ورمې دوی اقتصادي وضعیت ښه نه و، هغه د خلکو خبره يو سرپوښ ورباندي پروت و، بس گوزاره يې کېدله.

د ورمې يو ټولگيوال اکرم نومېده چې د يو لوی شتمن او سوداگر زوی و. اکرم ډېر پټ خولی او حياناکه هلک و، چندان څوک خبر نه ول چې دوی شتمن خلک دي او له ظاهري لباس، اخلاقو او کړو وړو څخه يې هم څوک نه پوهېدل چې اکرم دي دومره شتمن وي. اکرم د شتمنۍ او ښو اخلاقو تر څنگ ډېر لايق او د ټولگي اول نمره هم و، تل به يې هڅه کوله له ورمې سره په درسونو کې مرسته وکړي، کتابونه ورته برابر کړي او په سيمينارونو کې مرسته ورسره وکړي، هدف يې دا و چې ورمه تر چا پاته نه سي او لږ تر لږه په درسونو کې ناکامه نه سي، همدا د ده برکت و چې ورمه په يوه مضمون

کي هم ناکامه نه سوه او د پوهنتون تر اخيري سمسټر پوري راوړسېده، خو وړمې هېڅ وخت هغه ته يو تش کور ودانی هم و نه وایه او تر ټولو يې له ده څخه ډېره کرکه کوله.

په اخيري سمسټر کي وړمه څو ورځي پرله پسې پوهنتون ته رانغله. ټولگيوال يې خبر سول چي هغه سخته ناروغه او په روغتون کي بستري ده، هغه و چي تر رخصت کېدو وروسته په گډه د وړمې د پوښتني لپاره روغتون ته ورغلل، خو هلته ورته وويل سول چي هغه يې بل روغتون ته وړې ده.

ټولگيوالو اکرم ته وويل چي موږ نه پوهېږو هغه يې کوم روغتون ته وړې ده، ستا کور د وړمې دوی په کوڅه کي دی او ته يې له پلار او ورور سره پېژنې، ته يې له کورنۍ څخه معلومات واخله او بيا موږ خبر کړه. اکرم هم دا وړانديز ومانه او د وړمې دوی کور ته ورغی.

اکرم چي د وړمې دوی د کور دروازه وروټکوله، نو پلار يې راووت. تر روغېږ وروسته اکرم غوښتل همدلته په ولاړي د وړمې د ناروغۍ حال احوال واخلي، خو د وړمې پلار ټينگار وکړ، ويل خامخا به کور ته راسره ځي او چای به راسره څښي. هغه و چي اکرم هم دا خبره ورسره ومنله او کور ته ورسره ولاړ. کله چي اکرم د وړمې د روغتيا پوښتنه وکړه، نو د وړمې د پلار په سترگو کي اوښکي ډنډ سوې، خو ځان يې ټينگ کړ او په عادي ډول يې خبري پيل کړې، ويل ډاکټران وايي چي د وړمې دواړه پښتورگي له کاره لوېدلي او له جوړېدو وتلي دي، که يوه دانه نوی پښتورگی ورولگول سي، نو امکان لري چي ژوندی پاته سي او بايد په يوه اوونۍ کي يې د بل پښتورگي غم و خوړل سي. بله خبره دا ده چي دا ډول عمليات په

افغانستان کي نه کېږي، بايد پاکستان او يا هندوستان ته يې بوزئ. زما يو زوی په هندوستان کي محصل دی، هغه ويل چي د خرڅ لپاره مي پښتورگي پيدا کړی دی.

موږ د پاسپورتونو او وېزو کار خلاص کړ او غوښتل مو چي هندوستان ته يې بوزو، خو غم دا دی چي پيسې مو پيدا نه کړای سواي. د وروڼو او ټولو دوستانو دروازې مي وروتکولې، خو هيچا پيسې را نه کړې. په کور کي چي مو څه سره زر درلودل، هغه مو خرڅ کړل او هغه پيسې د وږمې په دواوو کي ولاړې، اوس دا يو د پلار ميراثي کور راپاته دی چي څو وروڼه او خويندي په شريکان يو، د مشترک کور خرڅول ډېر وخت نيسي. بايد اول ووبشل سي او بيا خرڅ کړل سي.

په دې وخت کي د وږمې د پلار ستونی له غريبو ډک سو، په سترگو کي يې اوښکي وځلېدې، په رېږد بډلي اواز يې وويل: اوس نو له خدای پرته بله اسره نه لرو. وږمه په دولتي روغتون کي بستر ده او مشر ورور يې سر ته ناست دی، زه همدا اوس ځني راغلم. زويه وږمه اوس هغه وږمه نه ده، لکه د لسو کالو ناروغه چي وي، له پېژندلو وتلې ده. هر وار چي مي زوی له روغتون څخه زنگ راووهي زړه مي تر تلو شيوه سي، زه چي وایم اوس به راته ووايي چي وږمه مړه سوه.

اکرم د رخصت کېدو په وخت کي د وږمې پلار ته وويل: بابا هيڅ اندېښنه مه کوه. پيسې هيڅ ارزښت نه لري، د انسان ژوند ډېر مهم دی، زه همدا اوس ځم پيسې درته راوړم، وږمه هندوستان ته بوزه. تر څو چي تا پيسې پيدا کړي او په خپله خوبه دي نه وي راکړي، له ما او تا پرته به څوک خبر هم نه سي چي ما پيسې په پور درکړي دي.

اکرم په منډه د وږمې پلار ته پیسې راوړې او ځني رخصت سو. د وږمې پلار په کوڅه کې تر هغه مهاله په اکرم پسي کتل چې هغه له سترگو څخه پناه کېده.

وږمه یې هندوستان ته بوتله او په بریالیتوب سره یې درمنله وسوه. اوس هغه بیرته خپل عادي حالت ته راوگرځېده او د اکرم په مرسته د پوهنتون ازموینې هم بریالۍ تېرې شوې. اوس د وږمې دوی په کور کې هره ورځ د اکرم نوم په ډېر درناوي سره یادېږي، ان دا چې د نجات فرشته بلل کېږي، خو وږمه چې هر وار د اکرم نوم اوري، نو تندي یې تریو سي، ان دا چې له مجلس څخه ولاړه سي او په دې اړه هیڅ تبصره نه کوي، د اکرم نوم په ښو یادول دومره بد ورباندې لگېږي لکه ډېر بد چې یې ورسره کړي وي.

یوه ورځ د وږمې مور د وږمې پلار ته وویل چې سړیه اکرم زموږ سره ډېر ښه وکړل، راسه یوه ورځ به یې مېلمانه کړو، که نور ښه یې نه سو وړ ادا کولای په دې ډول خو به یې لږ تر لږه احترام وسي. زه چې د اکرم شو اخلاقو ته گورم ډېره ښه کورنۍ را معلومېږي، په دې ارزي چې تگ راتگ ورسره ولرو، دا مېلمستیا به د تگ راتگ لپاره یوه ښه پلمه سي. د وږمې پلار هم دا خبره ومنله، ویل سمه ده، خو وږمه نابېره د مور په خبرو کې ورولوبده، ویل موري مېلمستیا ته څه ضرورت دی، پیسې یې په پور راکړي دي، بیرته به یې ورکړو. د وږمې مور سر وښور او په تریو تندي یې وویل: لوري ته هم عجیبه انسانه یې، هیڅ وخت د چا ښه نه درباندي معلومېږي، له همدې وجې تل یوازي پاته شوې یې، هیڅ وخت به دوست پیدا نه کړي. کله چې د اکرم دوی کورنۍ د

وږمې دوی کره راغله، نو وږمې ځان پر ناروغۍ واچاوه او په خپله خونه کې پرته وه.

څو میاشتي وروسته د وږمې پلار کور خرڅ کړ، پیسې یې له ورونو سره ووېشلې او خپله ونډه پیسې یې اکرم ته وروړې، خو اکرم پیسې ونه منلې، ویل تاسې اوس په کرایي کور کې اوسېږئ، د کور کرایه ورکول هم لوی مصرف دی، زه اوس دې پیسو ته اړتیا نه لرم، کله چې ستاسې یو کار جوړ سو بیا به یې سره گورو. په دې ډول اکرم نور هم د یو سپېڅلي او زړه سواند ځوان په نوم د وږمې دوی د کورنۍ په زړونو کې ځای ونیو.

د اکرم احسان د وږمې ذهن سخت نارامه کړی و او هره ورځ یې ځوروله، لکه پر اوږو چې یې یو لوی غر پروت وي، په ټول ژوند کې یې دا لومړی وار و چې یو څوک تر دې لوړ و، دومره ښه یې ورسره کړي وه چې دې په هیڅ ډول نه سواي ور ادا کولای. وږمې دومره توان هم نه درلود چې له هغه سره دې ته ورته ښه وکړي، خو آرامه هم نه کښېناسته، تل به یې له ځانه سره نقشي جوړولې چې څنگه له خپلو اوږو څخه د اکرم د احسان بار ليري کړي.

څو ورځې کېدې چې اکرم د یو تجارتي کار لپاره چین ته تللی و. د وږمې پلار او مشر ورور خبر ول، خو وږمه نه وه خبره. د شپې یوه بجه وه چې برېښنا ولاړه، په کور او شاوخوا کې توره تیاره خپره سوه. دا چې نیمه شپه او ټول خلک ویده ول، نور ټا ته اړتیا نه لیدل کېده، نه چا شمع بله کړه او نه هم څراغ. یو ساعت وروسته وږمې په زوره چیغي کړې: پلاره! پلاره! مور! لالا! هلې راسی! د خدای پر پار مرسته وکړئ!

د ورمې په چیغو لومړی د هغې مشر ورور سلیم خبر سو،
 سمدلاسه د ورمې خوني ته ورغی، گوري چي د هغې گربوان
 خیري او د سر وېښتان یې گډوډ سوي دي. په دې وخت کي
 د ورمې مور او پلار هم راغلل، ویل څه خبره ده؟ ورمې ویل
 زما خوني ته یو هلک راغلی و، غوښتل یې ماته یې عزتي
 راواړوي، خو ما چیغې کړې، هلک ووېرېد او تر کړکۍ یې
 ځان دباندې واچاوه، دا دی ورته وگورئ، د کړکۍ جالۍ
 خیري سوې ده. د ورمې پلار او مور وویل هلک څوک و، و
 دي نه پېژاند؟

- که رشتیا ووايم تاسي به باور و نه کړئ
- ولي باور نه کوو، ژر راته ووايه، څوک و؟
- هغه هلک و چي تاسي یې ملایکه بولئ
- کومه ملایکه؟ سم ووايه !
- اکرم یادوم.

د دې خبري په اورېدو د ټولو خولې وازي پاته سوې، ویل
 اکرم؟ د ورمې مور وویل: داسي خو هیڅ امکان نه لري، اکرم
 څومره حیاناکه هلک دی او بل نو اکرم دې کار ته څه ضرورت
 لري؟ که یې ته خوښه وای، نو مرکه به یې رالېږلې وای. لوري
 ناحقه پر یو بې گناه انسان تور مه لگوه بل څوک به دي لیدلی
 وي، په دې توره شپه کي ته څه پوه سوې چي دا اکرم دی؟
 ورمې په ژړا وویل: موري ته اکرم نه پېژنې، هغه په ظاهره
 ډېر ښه سړی معلومېږي، خو په حقیقت کي ډېر ناولی انسان
 دی، زه یې ډېر ښه پېژنم، ما ته یې څو واره په پوهنتون کي
 هم بدې بدې خبري کړي دي، خو ما هغه وخت تاسي ته نه
 ویل، ما ویل که درته ووايم تاسي به مي له پوهنتون څخه

راوگرځوئ. له دې خبرې سره سم ټول له خوني ووتل او ورمه يوازي په خونه کې پاته سوه.

ورمې د خوني دروازه وتړله، پر شونډو يې نرۍ مسکا خپره سوه، له ځان سره يې په فاتحانه انداز وويل: اکرمه نور مې ستا له احسان څخه اوږې سپکې سوي، اوس به خلک نه وايي چې اکرم له دوی سره دومره ښه وکړل، خلک څه خبر دي چې ما په تا ناحقه تور پوري کړی دی.

سبا سهار پوليسو ورمه حوزې ته بوتله. له هغه ځايه يې دوسيه څارنوالۍ او بيا محکمې ته ولاړه. يوه مياشت وروسته محکمې ورمه په دې جرم په درې کاله بند محکومه کړه چې پر اکرم يې ناحقه تور لگولی او د هغه شخصيت ته يې زيان وراړولی دی.

د پردې تر شا

د کابل په خوشال خان مېنه کې مي ټکسي روان کړی و چې یوه سپین ږيري سړي لاس را کړ. ویل له دې ځایه خیر خانې ته ځم، هلته له یو چا سره لږ کار لرم، څه ډالر هم ماتوم او بیا راځو. اندېښنه مه کوه هلته چې ډېر وځنډ پروښایي لس دقیقې به وي، زیات نه ځنډ پرو. ما هم ورسره ومنله او د تگ او راتگ کرایه مو څلور سوه افغانۍ وټاکله، هغه و چې دی د موټر د شا په سیټ کې کښېناست او حرکت مو وکړ.

سپین ږيري له جیب څخه اوږدې زیتوني تسبیح راوايستی، ویل زما نوم سید جواد آغا دی، د قیمتي ډېرو تجارت کوم، یو دفتر په کابل او بل په دوبي کې لرم. الحمدلله خدای (ج) ډېري پیسې را کړي دي. بیا یې راته وویل: استاده سواد لري؟

- هو لرم یې، دوولسم ټولگی مي لوستی دی

- د قرآن کریم تلاوت کولای سي؟

- هو بیخي یې کولای سم.

اغا صاحب پسي زیاته کړه: استاده لکه څنگه چي انسان زړه لري، دغسي قرآنکریم هم زړه لري چي هغه د یاسین شریف سورت دی. ویل هڅه کوه چي تل په اوداسه وگرځي، هم به دي صحت ښه وي او بل لمونځ نه در څخه قضا کېږي، کله چي د لمانځه وخت راغی ته به مخکي لا اودس لري، سمدلاسه یو گوښه ځای موټر ودر وه او لمونځ دي وکړه. بل دا چي د کابل سړکونه خو اکثره وخت بند وي، آن دا چي کله کله خو یو ساعت هم لاري بندي وي او بل نو همېشه سپرلي هم نه وي، نو چي هسي یو ځای دي موټر درولی وي او حرامه موسیقي اورې، ښه دی چي همدا سورت یاسین تلاوت کړي. زه باور لرم چي هره ورځ خامخا دومره وخت پیدا کولای سي چي لږ تر لږه یو وار سورت یاسین تلاوت کړي. کله چي دي ډېر تلاوت کړ اخير به دي بیخي یاد سي، بیا نو اوداسه او لوستلو ته هم اړتیا نسته، هم به موټر چلوې او هم به د خدای کلام تلاوت کوي.

که له سورت یاسین څخه سترې سوې، نو د خدای (ج) ذکر کوه، (الله) وایه. د الله (ج) نوم ویل ډېر اسانه کار دی، سترې هیڅ نه سترې کوي. که ذکر دي عادت سو بیا به داسي وخت هم راسي چي ته به ویده یې، خو په خوله به الله، الله وایې، تر دي به نو بل نېکمرغه انسان چېرې وي چي په خوب کي هم د الله (ج) نوم یادوي. خدای (ج) به دي له هري بلا څخه وساتي او په روزی کي به دي هم برکت واچوي. که زما منې دا کار یو وار تجربه کړه، تجربه کول یې تاوان نه در ته کوي. له دي سره سم یې یو ټوک سورت یاسین راکړ. ما هم ځني واخیست، ښکل مي کړ او بیا مي مخ ته په یو لوړ ځای کي کښېښود.

د پردې تر شا / ۸۷

په دې وخت کي مي مغزی د شا سیټ ته ورکور کړ او اغا صاحب ته مي وکتل. تکه سپینه پاکه اوږده مبارکه ږیره، ورین تندۍ، د خنداډکه خوله، دوه وله نازکه سپینه لنگوټه او بڼایسته سور او سپین مخ، له مخ څخه یې نور پورته کېده. اغا صاحب مي پر زړه لکه فرشته ولگېد، سترگي مي ورباندي خوږې سوې، گرسره مي زړه نه غوښته چي مخ بلي خوا ته ځني واروم، ما ویل چي ټوله ورځ مي یې نوراني مخ ته کتلای، خو څه مي کړي وای، موټر مي چلاوه، مجبور وم لاري ته وگورم، خو بیا به مي هم هره یوه دقیقه وروسته یو وار ورته کتل. خیر خانې ته لا نه وم رسېدلي چي اغا صاحب راته وویل: ځوانه دغه پنځه سوه افغانۍ واخله، که تکلیف نه وي له دغي نانوايي څخه پنځوس ډوډۍ راواخله، په مخکي تم ځای کي ډېري کونډي او یتیمان ناست دي، که د یو څو نسونه هم ورمپاره کړم غنیمت دی، لس ډوډۍ به تاته هم درکړم، خو گوره چي ژر راسه، هم پر ما او هم پر تا ناوخته کېږي. ما ویل سمه ده، موټر مي چالان پرېښود او نانوايي ته ورغلم. نانواۍ لا ډوډۍ نه وې راکړي چي د خپل موټر د ټایرونو چیغکۍ مي تر غوږ سو، کله چي مي موټر ته وکتل، نو اغا صاحب جلو ته ناست دی، د سترگو په رپ کي یې موټر راڅخه وتښتاوه.

اوس اکثره وخت له ځانه سره وایم چي اغا صاحب که څه هم په عمل کي غل و، خو خبري یې ښې وې. موږ تر نورو خلکو نېکمرغه یو. غله مو که څه هم په عمل کي غلا کوي، خو خبري یې ډېري علمي دي، داسي غله هم لرو چي د پوهنتونونو استادان او سیاسي رهبران دي.

د پیسو نشه

- د خدای پر پار څه گناه مي کړې ده چي طلاقوي مي؟
- هيڅ گناه دي نه ده کړې، بس هسي مي بد درڅخه راځي،
له کوره مي وزه
- ولي داسي کوي ظالمه ! خلک به وايي چي گواکي ما کوم
بد کار کړی دی
- درته ومي ويل چي له کوره وزه راباندي طلاقه يې
- ستا په سينه کي زړه پروت دی او که کانی؟ هغه وخت چي
ته خرکار وي د ما بنام ډوډۍ دي نه درلوده، ما لوږي، تندي او
سترپاوي درسره وزغملې، خونن چي تا پيسې پيدا کړې بله
بنځه دي وکړه ما ايله کوي؟ له خدايه نه وېرې؟
- نور دي خوله بنده که، که نه خوله دي درماتوم او سر دي
هم درخريم، ژر له کوره وزه.
- بي بي تاجي خپل تور پورنی پر سر کړ او د کور د دروازي
پر خوا روانه سوه، څو گامه چي ولاړه، نو خپلو دوو کوچنيو

زامنو ته یې تر شا وکتل، هغوی په چیغو چیغو ژړل، د هغوی په لیدو ځای پر ځای ودرېده، لکه په مجسمه چي بدله سوې وي، نه شا ته راگرځېدای سوای او نه مخ ته تلای سوای. په دې وخت کي تورجان د سر تر کوڅی ونيوله، ویل څه شا ته گورې، څه خپل حرموني دي هم درسره واخله او خپل دا مردار مخ دي ورک که. بي بي تاجي یو زوی په بغل کي او بل یې تر لاس ونيو له کوره ووته، څو گامه چي به ولاړه، نو شا ته به یې وکتله.

تورجان که څه هم څلوېښت کلن و، خو ډېر ځوان ایسېده. غټي سترگي، جگه ونه او لوی هډور اندامونه یې درلودل. په کار کي دومره تکړه و چي ټوله ورځ یې کار کولای هم یې سا نه سوځېده. ده دوه خرونه درلودل. کله به یې په کلي کي له کورونو څخه باغونو ته حیواني سره وړله او کله به یې له باغونو څخه سړک ته انګور، انار، منې او نوري مېوې وړلې. بیا یې له کلي څخه ښار ته مېوې او سبزیجات وړل او هلته به یې پر دوکاندارانو خرڅول. په دې کار کي یې ښه پیسې پیدا کړې او بیا یې موټر رانیو.

اوس نو هغه خرکار تورجان نه و، دومره مغرور سوی و چي د اسمان و کنگرو ته یې کتل. اوس کلي خوند نه ورکاوه او ښار ته یې کډه یووړل، خو کله کله به د مېلې لپاره کلي ته م راته. په دې وخت کي د ثور اړودوړ جوړ سو او تر هغه وروسته افغانستان ته روسان راغلل. یوه ورځ د تورجان موټر کابل ته په لاره کي پر ماین برابر او ټوټه ټوټه سو، د دې تر څنګ یې یو چا ته څه پیسې په پور ورکړي وې، هغه هم ایران ته ځني وتښتېد او تر پایه یې پته نه سوه معلومه، په دې ډول

د تورجان سرمايه ولاړه او دی تش نغري ته کښېناست. یو څه وخت په ښار کې په کرایي کور کې اوسېده، اخیر له مجبوريه بیرته په تشو لاسونو کلي ته راغی، خو اوس یې په مټو کې هغه زور او شیمه نه وه پاته چې کار وکړي، سپین زیری او کمزوری سوی و، اوس خلکو تورجان اکا باله، د نري رنځ ناروغي هم ورته پیدا سوې وه، داسي ډنگر سوی و چې پوستکي یې په هډوکو پوري کلک مښتی و. اوس دومره بېوزله سوی و چې ان چا په پور هم پیسې نه ورکولې. ځیني ترېورنو به یې کله کله د خلکو د پېغورونو له امله لاس ورته ونيو، د خیرات او زکات په نوم به یې څه پیسې ورکړې، خو په هغو پیسو نه مړ کېده او نه رغېده. کلیوالو کرکه ځني کوله، ټولو به ویل چې د خپلي ښځې او کوچنیو معصومو اولادونو ازار ووايه. مېرمن بېچاره یې بې گناه طلاقه کړه او بل نو اولادونه یې هم د هغې بېچاره گۍ پر اوږو وربار کړل، ځینو خلکو خو دومره کرکه ځني کوله چې آن تش سلام یې هم نه وراچاوه.

تورجان اکا له خپلي دوهمې ښځې څخه اولاد نه درلود، څه وخت وروسته هغه هم په نري رنځ اخته او مړه سوه، اوس نو تورجان اکا نور هم بېچاره او ناوسه سو. کله به د یوه او کله د بل چا کره اوسېده. وروسته یې د یوه سواليگر په بڼه غوره کړه، کالي یې شکېدلي، سر او زیره یې بېره او سپرو پر سر اخیستی و، لکه ملنگ کله کله به یې د یوه کور دروازه وروټکوله، له چا به یې ډوډۍ او له چا به یې یوه جوړه زاړه کالي غوښتل. تر دې وروسته په کلي کې کم لیدل کېده، کله چې به ډېر وری سو، نو له کوره به راووت.

اوس یې له سر څخه د پیسو نشه لیري سوې او په سد کي راغلی و. څو واره یې له خپلو زامنو سره خبري وکړې، له زامنو او پخوانۍ مېرمنې څخه یې بڅښنه وغوښته، ویل خیر دی خدمت مې مه کوئ، یوازي مې په کور کي پرېږدئ، خو هغوی و نه منله.

یوه ورځ د تورجان اکا مشر زوی بشیر په منډه کور ته راغی، کلاشیکوف یې راواخیست، ویل ترې پېغور راکړ، ویل ته هم ځان ته نارینه وایې، پلار دي په کلي کي سوال کوې. اول ورځم پلار وژنم او بیا به یې پر ارامه له ترې سره گورم. هغه ورځ چي موږ یې له کوره وشړلو داسي مې په یاد ده لکه دانن چي وي، څو واره مې نور هم نیت وکړ چي ویې وژنم، بیرته به مې زړه پر وسوځېد، خونن یې خامخا وژنم. په دې وخت کي یې مور مخ ته ودرېده، له قهر څخه یې سترگي ټکي سرې وې، ویل نه زویه پلار ته دي دومره اسانه سزا مه ورکوه، دا چي ته یې وژنې په حقیقت کي مرسته ورسره کوې، هغه به په وژلو سره ډېر ارام سي، په اخیرت کي خو به خامخا خدای حساب و کتاب ورسره وکړي، خو باید په دې دنیا کي هم ښه ورځ و نه وینی. زه کله کله په دروازه کي تر چولو ورته گورم، ما ته رامنځته کېږي چي هغه هره ورځ مري او بیا راژوندی کېږي، پرېږده چي په همدې خواږۍ او ذلت کي مړ سي. زوی یې هم د مور خبره ومنله او له دې کار څخه لاس پر سر سو.

یوه ورځ د تورجان اکا گاونډي پسه خیرات کړی و، د یوه کوچني په لاس یې لږ غوښه ورکړه چي تورجان اکا ته یې وروړې، خو کوچنی چي د هغوی کره ورغی، نو نابېره یې چیغي کړې، ویل مړی! مړی! هلئ راسئ تورجان اکا مړ

د پیسو نشه / ۹۳

سوی دی. د گاونډي هلک په چينغو يې مور او وروسته نور
خلک خبر سول، په يوه شيبه کي ډله ډله کليوال د تورجان
اکا کره ورغلل، گوري چي هغه مړ سوی او نيم چغالانو او
پيشيانو خوړلی دی. د هغه مړي داسي بوی کاوه لکه يوه
اوونۍ مخکي چي مړ سوی وي.

د رڼاگانو غلا

- لالا بس دی په گډه مو تر ډېره وخته ژوند سره تېر کړ، نور به وېش سره وکړو. که یوه لوېشت ځمکه رارسېږي او که سل جریبه، هر ورور به په خپله خوښه ژوند وکو
- څه شی! وېش؟ ته بیا ووايه!
- ما ویل جايداد به سره ووېشو
- ښه سلیم اوس دومره سو چي وايي جايداد به سره ووېشو ها؟ ولي څه خبره ده؟ وری سوی يې او که دي چې تش پاته سوی دی؟
- لالا هغه خبره نه ده، هره ورځ د ښځو او کوچنيانو جنگونو مي ماغزه راوخوړل، نور يې نه سم زغملای، سبا چي په خوابدی سره جلا کېږو، ښه دی چي اوس په خدا سره جلا سو
- بس بس له مخه مي ليري کېږه چي اوس به مي له لاسه يو خطا وڅېږي.

د حاجي گل احمد خان د مرگ لس کاله کېده او پر مېنه يې دوه ځوانان زامن پاته ول چي مشر يې حاجي غفار او کشر يې سليم نومېده. حاجي گل احمد خان د نيکونو نيکونو شتمن سړی و او په سلگونه جريبه ځمکه ځني پاته سول.

د هغه مشر زوی حاجي غفار خورا بدخويه او قهرجن سړی و. تر پلار ده غټه ډنگوله. سليم که څه هم ځوان او د اولادو خاوند و، خو ده به داسي وهل ټکول ورکول لکه مریي چي يې وي. سليم له حاجي غفار څخه تر پزي راغلی و او غوښتل يې له هغه سره د پلار جايداد ووېشي، خو زړه يې نه سوای کولای، اخير ډېر تنگ سو، سل زړونه يې سره يو کړل او دا خبره يې ورپاڼه کړه.

تر دې خبري درې ورځي وروسته سليم تری تم سو. خلکو هري خوا ته پسي وکتل، خو پيدا يې نه کړ، هيڅوک نه پوهېدل چي هغه مړ دی او که ژوندی.

يوه ورځ سهار مهال کليوال د مسجد مخ ته ناست ول چي يو بزگر په منډه راغی، ويل سليم مو پيدا کړ. له دې خبري سره سم يوه ډله کليوال د بزگر مخ ته ورولاړ سول، تر يو څو لنډو خبرو وروسته په گډه کلي ته نژدې د زاړه کارېز خوا ته په منډه روان سول. يو ساعت وروسته يې سليم پر کټ راخيستی او د کلایه غولي کي يې کښېښود.

د سليم په غاړه کي نایلوني پړی تړلی او غاړه يې تکه شنه وه. بزگر ويل چي د زاړه کارېز په سپرغی (سوبه) کي مو پيدا کړ. د سليم مېرمني گلالی. پر سر خاوري باد کړې او بيا پر سليم وغوړېده، ويل دغه مي پر اروا اورېده، زه پوهېدم چي دغسي به درسره کېږي. اې زما خدايه زما خو مېنه سپېره

سوه.

په دې وخت کې حاجي غفار سترگي پر راغتي کړې، ويل يې شرمي دا ټول ستا له لاسه، زما د گل غوندي نازک ورور دي په بلا وخور اوس لا ژاړې هم ته ! له دې سره سم يې هغه په درد تر لاس ونيوله او د پروړو خوني ته يې بوتله.

د گلالۍ چينغي نوري هم لوړې سوې، خو حاجي غفار ورته وويل چې مرداري پر خوله دي لاس ونيسه، ته خبره نه يې تر دې هم لوی غم راروان دی، ما ته غور سه چې څه درته وایم. د گلالۍ سترگي رډي رډي راوختې، ژړا يې په سلگيو واوښته او له مجبورېته يې غور ونيو. حاجي غفار ولاړ سو لومړی يې د خوني کړکی وڅارله او بيا يې په ټيټ اواز وويل: اوس په يو څو دقيقو کې پوليس راځي، هغوی ته راپور رسېدلی چې سلیم تا خپله وژلی دی. ته به په زندان کې ناسته يې او لادونه به دي پر سپېره ډاگ پاته وي، د ټولي کورنۍ عزت به مو له خاورو سره خاوري سي. سلیم خو هسي هم شهيد سو او بيرته نه راژوندی کېږي، بايد اوس په دې اړه فکر وکړو چې څنگه خپل عزت خوندي کړو. زما خو داسي خوښه ده چې کله ته پوليسو بوتلې، نو ته به ورته ووايي چې سلیم ما وژلی دی، بايد دليل يې هم ورته ووايي. ورته ووايه چې سلیم مي له لومړۍ ورځې خوښ نه و، پلار په زوره ورکړم، زما اصلا د نوي کلي جانان خوښ و، له سلیم سره مي څلور کاله له مجبورېته تېر کړل، نور نو گوزاره نه ورسره کېده، جانان ته مي وويل چې سلیم مړ کړه تر هغه وروسته به زه او ته واده سره وکړو، هغه و چې جانان هم سلیم مړ کړ، نور نه يم خبره چې جانان به اوس چېرې وي، خو ما ته يې يوازي

دومره وویل چي هغه مي په زرغونه نایلوني پړي زندی کړ او په زاړه کاربز کي مي واچاوه. جانان هسي هم په طالبانو کي دی، د حکومت په لاس نه ورځي چي دا خبره ورسره سپینه کړي. د شهید ورور زه یم، محکمه زما سره مشوره کوي چي گلالي بخښي که نه؟ زه به دي وبخښم او د حکومت جنجال به خلاص سي، تر دې وروسته به دي د مېړه حق جايداد در جلا کړم، بيا ستا خوښه ده که دي په خپله خوښه بل مېړه کاوه او که دي له همدې دوو زامنو سره سر سپیناوه.

په دې خبره د گلالي سترگي رډي رډي راوختې، سترگي يې لکه د وینو پیالې تكي سرې سوې او پر حاجي غفار يې ور حمله کړه، ویل ظالمة هم دي مېړه را مړ کړ او هم يې د وژلو تور په ما پوري کوي؟ له خدايه هيڅ نه وېرېږي؟ حاجي غفار د هغې پر خوله لاس ور ونيو، ویل لېونتوب مه کوه، مېړه خو دي هسي هم ولاړ، اوس په خپل لاس د اولادونو او ځان ژوند مه تبا ه کوه، بله چاره نه لرې. که ته په خپله خوښه پوليسو ته اقرار و نه کړې موږ خپله هم شاهدي درباندي ادا کوو، يوازي زه نه یم، دوه نور د درواغو شاهدان مي هم پيدا کړي دي. که موږ شاهدي درباندي ادا کړه، نو سزا دي اعدام دی او که اعدام نه سي، نو لس پنځلس کاله بندي کېږي. ته زموږ د کور ناموس يې، موږ نه غواړو چي زموږ ناموس دي زندان وويني او زموږ د کورنۍ شمله دي کښته سي، په دې وخت کي د گلالي تر خوله څو لويي سلکۍ ووتې او د سر په اشاره يې (هو) وويل.

يو ساعت وروسته د کلا مخ ته د پوليسو رينجر موټر ودرېد او گلالي يې بوتله. گلالي د تحقيق په جريان کي پوليسو ته

د رڼاگانو غلا / ۹۹

کټ مټ هغه خبرې وکړې چې حاجي غفار ورته کړي وې. د گلالي دوسيه محکمې ته ولاړه او دوې مياشتې وروسته محکمې هغه د سليم د قتل په جرم پنځلس کاله زنداني کړه. هغه څه چې گلالي د تحقيق پر مهال پوليسو ته ويلي ول د ټولو کليوالو تر غوږونو ورسېده. هر کليوال به ويل چې گلالي لونده درلود او خپل مېړه يې مړ کړ. څو ورځې وروسته حاجي غفار د گلالي دوه کوچني زامن له کوره وشړل، ويل وزی حرمو! موږ مو په خپله اقرار وکړ چې له جانان سره يې تار درلود، څه معلومه ده چې تاسي به زما د ورور له نسل څخه ياست که د جانان؟

د گلالي دوه ماشومان چې يو شپږ کلن او بل اووه کلن و، لومړی د ماما کره ولاړل او له هغه ځايه يې په زندان کي د مور غېږي ته پناه يووړل.

د دې پېښې لس کاله کېږي. د گلالي دوه کوچني زامن په زندان کي په نري رنځ اخته او بيا يو په بل پسې مړه سول. حاجي غفار له کلي څخه کابل ته کډه سو او هلته يې يو ډېر ښايسته کور رانيو. دوو زامنو يې په هندوستان کي لوړي زده کړي بشپړي کړې او سړ کال راغلل. پرون يې د کابل په يوه ډېر مجلل هوټل کي واده و او په سلگونه مېلمانه يې رابللي ول.

حاجي غفار خپل کور او اولادونو ته رڼا راوړل، خو دا رڼا يې د ورور له کوره غلا کړل، هغه د خپل ورور کور ته اور واچاوه او بيا يې د دې اور په رڼا خپل کور روښانه کړ. نن د هغه په کور کي ډېوه لگېږي، خو دا ډېوه سره رڼا لري، کټ مټ لکه د وينو په شان سره رڼا ده.

میراث مری

د شفیقي د واده لس کاله کېده، خو اولاد یې نه درلود. مور او خواشني یې ډېرو ډاکټرانو، طبیبانو او پیرانو ته بوتله، خو هیڅ گټه یې و نه کړه. د واده په لومړیو کلونو کې هغې په دې اړه دومره اندېښنه نه کوله، ویل تر اوسه لا زه او مېړه مې ځوانان یو، خدای مهربانه دی وروسته به اولاد راکړي. شفیقه پر خپل مېړه جمیل خورا گرانه وه. د جمیل هم اولاد ته زړه کېده، خو په ظاهره یې څه نه ویل، تل به یې شفیقي ته د زړه ډاډ ورکاوه، ویل دومره ژر کوچنیان څه کوو بابا، یو څو کاله به ارام ژوند وکړو بیا به یې وروسته گورو، آن دا چې د دې په مخ کې به یې ورپروڼه، خوریان او نور ماشومان په غېږ کې نه اخیستل، ویل داسې نه وي د دې په زړه کې وروگرځي چې زه اولاد نه لرم او ناهیلې سي.

یوه ورځ د شفیقي د سرو زرو گوتۍ ورکه سوه، هر څه چې

یې پسي وکتل پیدا یې نه کړه، په ډېر احتیاط یې خپلي یوړ ته وویل چي تا زما گوتمی نه ده لیدلې؟

- نه زه ستا گوتمی څه کوم، ولي زه غله در ته معلومه سومه چي پوښتنه دي راڅخه وکړه؟

- توبه خدایه، دا اوس ته څه وایې؟ ما کله وویل چي تا غلا کړې ده، ما ویل په همدغه کور کي راڅخه ورکه سوې ده،

کېدای سي ته یې په پیدا کولو کي مرسته راسره وکړې - په اصل کي دي دغه مطلب و چي گوتمی دي غلا کړې ده،

د مرستي خبره دي هسي پلمه کړه

- یوووو خوري څومره تورښتي یې، ما کله وویل چي تا غلا کړې ده

- تورښتي ته یې که زه؟ د غلا تور ته په خلکو پوري کوي او تورښتي ما بولي؟ خیر دی یوه گوتمی څه شی ده، مېړه خو دي لږ دنیا نه لري، بله گوتمی به در رانیسي، دا دومره پیسې څه کوی، چا ته یې ډېروئ؟

- مطلب دي څه دی چي چا ته یې ډېروي؟

- ما ویل دا دومره پیسې خو به اخیرت ته نه درسره وړی، اولاد هم نه لری چي دنیا به مو هغوی ته ورپاته سي، ښه به دا وي چي اوس یې لا په ځان مصرف کړی

- خدای دي دا سپېره خوله ماته کړه ولي به میراث کېږو؟ مېړه مي شکر ځوان دی، بل واده به ور وکړم، خدای به اولاد ورکړي، بېځایه ځان مه خوشاله کوه، ولاکه دي زموږ په میراث ارمان راڅخه وخېژي.

میراث مری / ۱۰۳

له دې خبرې سره سم د شفيقي ستونې له غريوه ډک سو،
سترگي يې له اوبسکو ډکې سوې او خپلې خونې ته يې منډه
کړه. ماښام چي جميل کور ته راغی، نو شفيقه يې په ژړا په
غاړه کي ورولوېده، ويل بس دی نور د بې اولادۍ پېغورونه
نه سم زغملاي، ته به خامخا بل واده کوې چي خدای اولاد
درکړي. جميل شفيقه په مهربانۍ په زړه پوري ونيوله، ويل
خدای دي يې خير کړي زړگيه، څه خبره ده، بيا چا څه درته
ويلي دي؟ د شفيقي خبرې سلگۍ سوې، خو وروسته يې په
ډېر تکليف وويل: نن دي وړېنداري راته وويل چي ته اولاد
نه لرې، دا دومره ډېرې پيسې څه کوئ، ميراث به مو موږ ته
راپاته وي.

جميل چي شفيقي ته هر څومره د زړه ډاډ وړکاوه خو هغې
نه مانه، ويل ته به خامخا بل واده کوې. اخير جميل ويل
سمه ده، خو يو شرط لرم، هغه دا چي نجلۍ به ته خپله راته
خوښوې، شفيقي ويل سمه ده.

د جميل مور مخکي لا غوښتل هغه ته بل واده وروکړي، خو
جميل اجازه نه ورکوله، اوس چي په دې اړه شفيقي او جميل
سلا يوه کړې، نو دا هم ډېره خوشاله سوه. شفيقي چي به هر
ځای د کومي ښايستې نجلۍ نوم واورېد، نو ځوابيې ته به يې
هغه کور وروښود. داسي ورځ به نه وه چي دا او ځوابيې به يې
يو ځای په مرکه نه وې تللي.

جميل که څه هم له شفيقي سره د بل واده خبره منلې وه، خو
په حقيقت کي يې زړه نه غوښته. شفيقي او مور چي به يې
هره نجلۍ ورياده کړه، نو ده به يو عيب پکښي پيدا کړ، ويل
نه دا نجلۍ مه راغوږئ.

یوه ورځ د جمیل په زړه کي وروگرځېده چي شفیه ډېرو ډاکټرانو او طبیبانو ته ولاړه، خو گټه یې و نه کړه، داسي نه وي چي عیب په ما کي وي، هغه و چي یوه لږاتوار ته ولاړ او هلته یې معاینات وکړل. لږاتوار والا ورته وویل چي د نتیجې لپاره سبا راسه. سبا چي ورغی او نتیجه یې راواخیسته، نو کتلې یې لا نه وه چي خپل یوانډیوال سعید په مخه ورغی. له سعید سره یوه نجلۍ هم ملگرې وه. ویل دا مي ټولگیواله ده، اوس غواړو واده سره وکړو. د دواړو مور او پلار هم راضي دي، خو موږ د خپلي ښې راتلونکي لپاره دلته راغلو چي صحي معاینات وکړو. موږ ویل کېدای سي یوه خوا د بې اولادۍ ستونزه او یا میراثي ناروغي ولري، سبا چي پښېمانه کېږو او تندي ټکوو ښه ده چي اوس لا پر خپل واده غور وکړو. تر دې وروسته جمیل له سعید سره خدای پاماني وکړه او د کور خوا ته روان سو.

جمیل لا موټر ته نه و ختلی چي د معایناتو نتیجه یې وکتله. په هغه کي لیکلي وه چي جمیل د تل لپاره نه سي پلار کېدای. په دې وخت کي د جمیل ښه والوته، خو ډېر ژر یې یوه خبره په زړه کي وروگرځېده او په منډه موټر ته وخوت. موټر یې په دومره چټکۍ روان کړی و تا چي ویل نشه دی، نه یې لوړه او نه یې ژوره کتله، په څو دقیقو کي کور ته ورسېد، گوري چي له کور څخه د دایرو، چکچکو او خنداگانو اوازونه راځي. کله چي کور ته ورغی، نو شفیه یې په خدا او نڅا مخ ته راغله، ویل جمیل جانه مبارک دي سه، کوزده مي درو کړه، داسي ښایسته نجلۍ مي دروغوښته چي په ټول ښار کي به نه وي. زما او ستا دښمنان به دا ارمان گور ته یوسي چي ته

میراث مړی / ۱۰۵

به میراث کېږي. یوازي یو واده نه، که خدای مه کړه له دې
نښې څخه دي اولاد پیدا نه کړ، بل واده درکوم، بل درکوم.
شفیقه ډېره خوشاله وه، له خدا یې خوله نه سره ټولېده،
خو د جمیل بڼه ژېړه واوښته، لکه پر مخ چي دي کورکمن
ورشیندلي وي، په کور کي یې شاوخوا وکتل. هغه صحنه
یې سترگو ته ودرېده چي پر مېنه به یې وارث نه وي پاته او
مېنه به یې سپېره وي. لکه ورېنداري چي یې پېغور ورکړی
و، دی به رشتیا هم میراث کېږي. له شرمه یې کښته وکته،
په حقیقت کي یې خپل گروان ته سرور ټیټ کړ او اعتراف
یې وکړ: د ده د جهالت په وجه د شفیقې تر څنگ یوه بله
معصومه نجلۍ هم میراث سوه.

د پورني درناوی

افغانستان ته روسي عسکر راغلي ول، هري خواته جگړې او منډې وې. د کندهار اکثر خلک به د ليري پرتو غرونو او درو له لارې د جنوبي پښتونخوا (چمن) نومي سيمي ته وراوښتل او بيا به نورو سيمو ته کډوال کېدل. په دې غرونو او درو کې يوه هم د (واندوز) سيمه وه. په واندوز کې د لاري يوې او بلي غاړې ته څو دوکانونه اباد سوي ول، لکه د موټرو مستري خانه، د پنچرۍ نيولو دوکان، د تېلو خرڅولو دوکان، د خوراکي توکو دوکان او دوه درې رستورانونه جوړ سوي ول. دا بازارګۍ هغو خلکو جوړ کړې و چې د واندوز په شاوخوا کليو کې اوسېدل. خپله په واندوز کې هم يو څو کورونه اباد ول چې له دوکانونو سره مېنځني ول.

هغه مسافر چې واندوز ته به راوړسېدل او فکر به يې کاوه چې چمن ته نه سي رسېدای يا به له چمن څخه کندهار ته

روان ول او ډېره لار به ورته پاته وه، نو دلته به یې دمه کوله. په همدې لړ کې موږ هم د جگړې له وېرې له کندهار څخه مخ پر چمن روان و چې غرمه مهال واندوز ته ورسېدو. د واندزو په رستورانونو یا د دوی په اصطلاح هوټلونو کې د بنځو لپاره ځانگړی ځای نه و، د رستورانټ په پای کې یې پرده اچولې او د پردې تر شا به بنځو ډوډۍ خوله. اکثره خلکو به ویل چې د دې هوټلونو ډوډۍ سړی ناجوړه کوي، له همدې وېرې ما هم ډوډۍ و نه خوړله، نارینه کښته سول، خو زه او ورور مې په موټر کې پاته سولو.

ما پښین مهال یوه ډله ماشومان زموږ د موټر څنگ ته په منډه تېر سول. یوه هلک ویل هلې ناوې یې مړه کړه. له دې سره سم ما هم ځان په خپل تور پروني کې ونغښت او هغه کور ته په منډه ورغلم. کله چې کور ته ورننوټم، نو گورم چې یوه لوی او هډور ځوان ناوې ته یو لوی سوتې نیولی او پر دا نرۍ ملایې وهي.

ما ژر له سر څخه پوښی ایسته کړ او په سرتوره ککړۍ مې ورته وویل: زویه د خدای و روی ته وگوره ولي یې وهي؟ څه گناه یې کړې ده؟ دا زما سپین سر ته وگوره، پوښی درته غوږم، عذر درته کوم دا بېچاره گۍ نوره مه وهه.

هلک چې ما ته وکتل، نو تر خوله یې ناپري باد سوې او په ډډ اواز یې وویل: دا مرداره بیا د چا ده؟ له دې سره سک یې سوتې ایسته واچاوه او له کوره ووت.

د ناوې کورنی نوم (توتکی) او خسرگنۍ سپورمۍ بلله. سپورمۍ پرون راواده سوې او نن یې دا حال و. د سپورمۍ دواړه لاسونه په وهلو کې مات سوي او پر تندي یې د وینو

د پورني درناوى / ۱۰۹

نړۍ ليکه د سرو شونډو خوا ته راغځېدلې وه. په ډېر تکليف يې خبرې کولې، ويل مېړه مې دلته په واندوز کې هوټل لري چې وچه ډوډۍ يې مور په کور کې ورپخوو. ډوډۍ پخوا زما خوانبني پخوله، خونن سهار مې خوانبني راته وويل چې بس دى، ناوېتوب همدومره وي، سر له نن څخه به ته ډوډۍ پخوې.

خوانبني مې له يوه کاشين (تالۍ) اوږو څخه (۵۰) ډوډۍ پخولې، خو ما ته يې نه وه ويلې چې کوچنۍ ځوالي جوړې کړه، زه نه ومه خبره، ځوالي مې لږ غټې جوړې کړې او له هغو اوږو څخه (۴۵) ډوډۍ پخې سوې، بس همدا مې گناه وه.

تر دې خبرو وروسته مې ناوې همدلته پرېښووله او د خوانبني خونې ته يې ورغلم. ما ويل خوانبني يې هم يوه ښځه او مور ده، څه مورنۍ عاطفه به ولري او بل نو مشره ښځه ده، لږ زړه سوې به ولري او خپل زوى به پوه کړي.

کله چې هغې ته ورغلم، نو هغه تر زوى ډېره په قهر وه او له ځان سره يې په قهر خبرې کولې او په لوړ اواز يې ناوې ته داسې ويل: د سپي لوري چې مور دي ډوډۍ نه وه درېښوولې، نو ولي يې مينده ته ورکولې؟ د غاړې تاويز کړې به يې واى او په غاړه به يې ځړولې واى. خامخا دي مور هم دغسې بې کاره او بې کماله ده. که دا بې کماله نه واى، نو تا ته به يې ډوډۍ درېښوولې واى.

ما لا په خبرو خوله نه وه پورې کړې چې په کور کې بيا د هلک وحشي غړومبۍ او د ناوې نړۍ زگېږوى پورته سو. کله چې له خونې راووتم، نو گورم چې هلک ناوې تر مات لاس نيولې او د کوڅې خوا ته يې کشوي، ويل پر ما طلاقه يې څه

له کوره مي وزه !

د ناوي په پښو کي سېک نه وپاته چي ورسره ولاړه سي، په کښولو کښولو يې تر يوه ځايه بوتله. هلک داسي فکر کاوه چي ناوې نه غواړي له کوره ووزي، لکه لېونی سږي تر خوله يې ځگونه باد سول، د کور په کونج کي پر تو لړگيو ته ورغی، يو لوی سوتی يې راواخيست او د ناوي پر خوا يې ورمونده کړه، تر څو چي زه ور رسېدم درب سو او لړگی د ناوي پر سر ولگېد، له دې سره سم ناوې پر ځمکه ولوېده. ځوان رډ رډ ورته وکتل او بيا يې لکه مست اوښ بېر پيل کړ او له کوره په منډه ووت.

د ناوي په زرغونه شال کي يوه لپه ويني ډنډ ودرېدې، سور کړی لاس يې پر تندي اېښی او سترگي يې روڼي پاته سوې، خو خوانښې يې بيا هم د پخوا په شان غورېدله او ښکښل يې ورته کول، ويل دامرداره ټگي کوي، هيڅ بلانه ده وهلې. زه چي په ځوانۍ کي مېړه په کولنگ پر سر ووهلم څه راوسوه، دا دی تر اوسه پوري روغه او ژوندی يم. د نن زمانې ښځي دومره نازولي دي چي مېړه يې يوه چپلاخه (څېبېړه) نه وي وهلې چيغي يې اسمان ته پورته سي او يا ځان پر بې سدی واچوي. له دې سره سم يې په قهر ناوې تر کوڅې ونيوله، ويل د سپي لوري پورته سه پزه دي راپرې کړه. خلک به وايي چي څه په مرمۍ يې وويشته چي د کور په غولي کي خلاصه پرته ده. کله چي يې ناوې سره واړوله، نو نابېره يې د خوانښي سترگي رډي راوختلې او ځای پر ځای ودرېده، ناوې څو شېبې مخکي لا مړه سوې وه.

له ځان سره مي وويل: موږ خو پخوا داسي نه و. لکه چي

د پورني درناوی / ۱۱۱

جنگ زموږ معنوي ارزښتونه هم وخوړل. پخوا خو به پښتنو د مېلمه په مخ کي خپل ماشوم ته په تريو تندي خبره هم نه کوله. که د دوو قبيلو تر منځ به جگړه وه او يوې ښځې به خپل پورنی ورته هوار کړ، نو دواړو خواوو به يې په درناوي کي لومړی اوربند او بيا به يې سوله کوله، خو نن يوه پښتانه ځوان زما په مخ کي خپله د يوې شپې ناوې ووژله. عجيبه يې لا دا چي يوې ښځې امر وکړ چي يوه بله ښځه دي ووژل سي.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library